

Plasterk

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Ten Broeke, wij hanteren een kerstregime. Ik sta geen interrupties meer toe.

Minister **Plasterk**: Het oordeel over de derde motie van de heer Van Leeuwen, op stuk nr. 165, laat ik over aan de Kamer. Ik hoef dat niet nader toe te lichten.

Ik ben het met mevrouw Van Vroonhoven eens als zij in haar motie op stuk nr. 166 stelt dat er sprake is geweest van een procedure die mensen weinig zekerheid bood dat zij de subsidie uiteindelijk zouden ontvangen. Ik zal in de beleidsbrief over het MoMo de systematiek van deze subsidies aan de orde stellen. Daarbij zal ik ook de voor- en nadelen van de voorfinanciering bespreken. Er zijn ook nadelen. In de motie wordt mij gevraagd om de Kamer hierover voor de zomer te informeren. In de zomer krijg ik nog informatie over de fiscale regelingen. Die wil ik graag bij het MoMo betrekken. Als ik kort na de zomer in plaats van voor de zomer met de informatie mag komen, laat ik het oordeel over de motie graag aan de Kamer over.

In haar tweede motie, op stuk nr. 167, snijdt mevrouw Van Vroonhoven een kwestie aan die het gevolg is van een besluit dat in het verleden is genomen. Toen heeft men kennelijk geredeneerd dat bij een beperkt budget de monumenten die al aan de beurt waren geweest, maar even niet aan de beurt zouden moeten komen. Dat leidt tot de huidige praktijk. Wij hebben geconstateerd dat door het te lage plafond de kerken onvoldoende in aanmerking zijn gekomen voor subsidie. Daarom hebben wij die plafonds nu verhoogd. Het nu verhogen van plafonds voor bijvoorbeeld molens, waarvoor in het verleden reeds een lager plafond gold, leidt tot inconsistentie van beleid en juridische onhoudbaarheid. Dat kunnen wij dus niet doen. In de motie wordt gevraagd om bij een volgende evaluatie van het BRIM deze systematiek in haar geheel aan de orde te stellen. Dat lijkt mij verstandig en nuttig. Ik laat daarom het oordeel over deze motie graag over aan de Kamer.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Geldt de verhoging van het plafond ook voor de kerken die in de afgelopen twee jaar zijn ingestroomd? Kunnen die daarvan ook nog gebruik maken en toch nog aan boord worden getrokken als zij eventueel tussen wal en schip zijn gevallen?

Minister **Plasterk**: Ik kijk voor een antwoord naar vak A. Volgens mij zijn de kerken in de afgelopen periode niet ingestroomd, maar ik weet dat niet zeker. Ik zie dat de ambtenaren "jee en na" schudden. Om mevrouw Van Vroonhoven op die vraag een serieus antwoord te kunnen geven, moet ik even kunnen overleggen. Wellicht kunnen wij na afloop van het debat daarvoor een moment schorsen.

Op de laatste motie, van de heer Ten Broeke op stuk nr. 168, heb ik eigenlijk al gereageerd. Die motie is namelijk gekoppeld aan die van de SP-fractie.

Vindt u het goed, voorzitter, om 30 seconden te schorsen, zodat ik een correct antwoord kan geven op de vraag van mevrouw Van Vroonhoven? Het antwoord heeft geen invloed op mijn oordeel over de motie. Ik laat het oordeel over de motie sowieso aan de Kamer over.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Ik kan het antwoord ook buiten de vergadering om even aan de minister vragen, voorzitter.

De **voorzitter**: Oké, u regelt dit bilateraal.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 19.15 uur tot 19.45 uur geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Bepalingen over de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening (Wet veiligheidsregio's) (31117).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Schinkelshoek** (CDA): Voorzitter. Drie wetten integreren in één nieuwe wet is een omvangrijke operatie. Vandaag staan wij aan het begin van de afronding van de parlementaire behandeling van een reeks bepalingen over de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening. Kortom, de Wet veiligheidsregio's. Het is de afronding van een discussie die de Kamer sinds een jaar of vier, vijf op verschillende niveaus, in verschillende gremia en op verschillende toonhoogten heeft gevoerd. Het is een mijlpaal. Daarom is het zo jammer dat mijn collega Bas Jan van Bochove vanavond verstek moet laten gaan. Hij heeft – dat behoeft in de Kamer geen toelichting – zich zeer verdiept in alles wat met veiligheidsregio's te maken heeft. Op dit debat, de plenaire afronding, had hij zich dan ook grondig voorbereid en minstens zo zeer verheugd. Maar hij is geveld door een klein ongemak dat hem tot zijn grote spijt aan huis en haard gekluisterd houdt. Knarsetandend volgt hij het debat op afstand. Daar ben ik praktisch zeker van. De Kamer zal het, anders gezegd, met mij moeten doen. Als stand-in, als plaatsvervanger sinds gistermorgen zal ik mijn best doen om in de geest van Van Bochove te handelen. Gelukkig hadden wij over dit voorstel binnen en buiten onze fractiecommissie al regelmatig gesproken. Helemaal onbeslagen ten ijs kom ik dus niet.

Ook mij is het duidelijk geworden dat dit debat plaatsheeft onder de schaduw van wat ingewijden, mysterieus kijkend, de motie-Cornielje c.s. zijn gaan noemen, een motie aanvaard door deze Kamer eind juni 2005 die het debat over de veiligheidsregio's heel lang heeft overschaduwd. Simpel gezegd: Komt er nu wel of niet een superburgemeester aan het hoofd van de veiligheidsregio's? Unaniem riep de Kamer via die motie op om de huidige aanwijzingsbevoegdheid van de commissaris van de Koningin te handhaven. Sinds het aannemen van die motie, dit symbool van tegenspraak, is veel gebeurd. De panelen zijn, om het zo te zeggen, meerdere keren verschoven. Tijd en tegenstellingen hebben hun werk gedaan, maar het resultaat telt. Aan het eind van het traject ligt thans een voor alle direct betrokkenen werkbaar en daarmee geaccepteerd wetsvoorstel. Dat is winst, pure winst.

Sprekend namens de CDA-fractie kan ik melden dat wij met instemming kennis hebben genomen van de nota naar aanleiding van het nader verslag. In dat stuk maakt de minister, alles afwegend, een keus die op hoofdlijnen

Schinkelshoek

onze instemming heeft. Sterker nog, de manier waarop zij er in dat stuk blijk van geeft naar de Kamer te hebben geluisterd, wordt door mijn fractie – men hoort de heer Van Bochove bij wijze van spreken – zeer gewaardeerd, zeker na onze kritische inbrengen in de eerste rondes. Met haar persoonlijke inzet heeft de minister ruimte voor draagvlak voor deze wet gevonden in de kring van commissarissen der Koningin en vervolgens ook bij de VNG en het Veiligheidsberaad. Daarmee heeft zij een impasse doorbroken. Dat verdient een compliment. Dat mag ook wel eens worden gezegd.

Het is een belangrijke wet. Het gaat over iets dat raakt aan de kerntaak van de overheid, de veiligheid, of, zoals het heet in de memorie van toelichting: De zorg voor veiligheid is een fundamentele opdracht voor de overheid. Nog scherper: Burgers hebben recht op een overheid die doet wat redelijkerwijs verlangd kan worden om een veilige leefomgeving te scheppen. De discussie over veiligheid en alles wat samenhangt met de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing is de afgelopen jaren, onder druk van de gebeurtenissen in Enschede en Volendam, met de nodige intensiteit gevoerd. De conclusie dat de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing beter kan en beter moet, vertaalt zich in dit wetsvoorstel en in de uitwerking daarvan.

Een van de vernieuwingen is de totstandkoming van de veiligheidsregio's. Daarmee wordt de bestuurlijke en operationele slagkracht versterkt; dat was hard nodig. In meerdere rapporten sinds de gebeurtenissen in Enschede en Volendam wordt aangegeven dat slagkracht van hulpverlening in brede zin verbetering – ja, versteviging – behoeft. De minister geeft aan dat dit kan via de veiligheidsregio, zijnde een wettelijke verankering van een multidisciplinaire bovenlokale bestuurs- en organisatievorm voor bestrijding van brand, zware ongevallen en rampen en voor crisisbestrijding.

Niet iedereen is even enthousiast over de veiligheidsregio. De VNG steunt weliswaar het wetsvoorstel, maar er zijn nog gemeenten en regio's waar men, voorzichtig geformuleerd, de kat uit de boom kijkt. Opvallend is dat het enthousiasme waarneembaar is in de regio's die er wel mee aan de slag zijn gegaan. De verwachte tegenstellingen tussen verschillende diensten blijken er feitelijk niet te zijn. De samenwerking verloopt vaak, ook tot verbazing van de direct betrokkenen, prima en feitelijk van nature. Inmiddels dringen verschillende regio's nadrukkelijk aan op een snelle wettelijke verankering van de veiligheidsregio. Men wil, ook in formele zin, aan de slag en de vrijblijvendheid omzetten in een wettelijk verankerde werkwijze. Met andere woorden: de tijd is rijp om spijkers met koppen te slaan.

De CDA-fractie vindt dat de Kamer niet te veel tijd heeft genomen voor de behandeling. Die tijd was nodig om een deugdelijk en werkbaar wetsvoorstel dat kan rekenen op een breed draagvlak, tot stand te brengen. Desondanks heeft menige gemeentebestuurder toch nog twijfels. Wat betekent dit wetsvoorstel voor de gemeentelijke autonomie en financiën? Wat betekent regionalisering voor de positie van gemeentelijke parttime professionals, de vrijwilligers? Er zijn nog veel meer vragen en twijfels te formuleren. Deze zijn via de mailbox door raadsleden, burgemeesters en bijvoorbeeld brandweervrijwilligers aan ons voorgelegd. Hoe trekt de minister die twijfelaars over de streep? Afdwingen via de wet is de gemakkelijkste weg, maar overtuigen en

confronteren met goede praktijkvoorbeelden is de beste weg. Komt er actie op dit punt?

De verleiding met financiële steun heeft niet iedereen over de streep getrokken. Wellicht goede, werkbare afspraken in de regio zijn niet gehonoreerd, terwijl er wel degelijk stappen worden gezet naar de door de minister gewenste doelen. Deze stappen zijn misschien niet altijd zo uitgesproken als zij wenst, maar kunnen uiteindelijk even effectief zijn. Is de minister bereid de werkwijze van de regio's die nu nog geen financiële impuls hebben gekregen, nog eens kritisch tegen het licht te houden en te bezien of deze op hun manier ook werken aan de zo gewenste voortgang? Wil zij alsnog financiële steun geven?

De heer **Anker** (ChristenUnie): Ik weet dat u bij dit debat de heer Van Bochove vervangt, maar u was wel aanwezig bij de behandeling van de BZK-begroting, toen ik een motie indiende die eigenlijk hetzelfde vroeg als u nu doet. Hoe staat u daar nu in? Wat moet er volgens u gebeuren? Het zou mooi zijn als diezelfde motie niet nog een keer hoeft te worden ingediend, omdat de minister een toezegging aan de Kamer doet, maar dit punt ligt mij behoorlijk na aan het hart.

De heer **Schinkelshoek** (CDA): Het lag mijn fractie vorig jaar bij de behandeling van de BZK-begroting evenzeer na aan het hart. Ik herinner mij de toen gevoerde discussies heel goed. Wij hebben daar met elkaar open over gesproken. In de fase waarin wij ons toen, op weg naar de behandeling van het thans voorliggende wetsvoorstel, bevonden, leek het mijn fractie niet verstandig om regio's te steunen die niet helemaal voldeden aan wat de minister voor ogen stond; eigenlijk vind ik dat ik dit buitengewoon elegant formuleer.

Nu de zaak zo ver is ontwikkeld en de kaders worden vormgegeven, roep ik de minister op om nog eens goed en serieus naar deze kwestie te kijken, zulks met de positieve grondhouding die zo eigen is voor mijn partij.

Een belangrijke vraag blijft of het wetsvoorstel ook echt gaat werken. Er wordt nogal wat gevraagd van veel betrokkenen. Het gaat daarbij ook om de kunst van het loslaten. Er zal nieuwe, anders georganiseerde capaciteit aan menskracht, middelen en informatievoorziening worden gevraagd. Hoe wordt de minister de voortgang van dit proces? Hoe wordt de Kamer hierover geïnformeerd? Is er ruimte voor tijdige bijsturing?

Het valt de CDA-fractie op dat er geen evaluatiemoment is ingebouwd in de wet. Het valt ons bovendien op dat vragen hierover van de Kamer, vooral van de PvdA-fractie, allesbehalve tot enthousiasme leiden bij de minister. Wij delen de zienswijze van onze PvdA-collega's, zoals verwoord in het verslag, dat een evaluatie gewenst is. Graag hoor ik van de minister waarom zij zich zo nadrukkelijk verzet en hoe zij een amendement op dit punt beoordeelt.

Een belangrijk punt is de gemeentelijke betrokkenheid bij de veiligheidsregio. Wordt het werkelijk, en niet alleen op papier, een vorm van verlengd lokaal bestuur? Ondanks de reactie in de nota naar aanleiding van het verslag, is de CDA-fractie niet gerustgesteld over de uiteindelijke betrokkenheid van gemeentebestuur en gemeenteraad bij het functioneren van de veiligheidsregio. Voor het CDA is autonomie van de lokale overheid een belangrijk uitgangspunt bij de verdeling van taken en functies tussen de bestuurslagen. Doen zich echter

De heer Schinkelshoek (CDA)

© M. Sablerolle – Gouda

situaties voor waarbij er van één gemeente, één gemeentebestuur meer wordt gevraagd dan die gemeente kan opbrengen, dan is samenwerking noodzakelijk.

Gezien de kwaliteitseisen die er aan de veiligheidsdiensten gesteld moeten worden, is samenwerking voor feitelijk elke gemeente noodzakelijk. De CDA-fractie ziet deze vorm van samenwerking als verlengd lokaal bestuur. Zo zal het ook ervaren moeten worden. Dit is niet, zoals sommigen wellicht graag zien, een vorm van vrijblijvend met elkaar omgaan. Het is een vorm van verplicht samenwerken, waarbij de kern van de samenwerking in de gemeenteraden ligt. Om die reden, maar daarom niet alleen, moet er dus voor worden gewaakt dat de betrokkenheid van de gemeenten en de gemeenteraden zich niet beperkt tot het jaarlijks of meerjaarlijks vaststellen van een bedrag voor de veiligheidsregio op de begroting. De discussie dreigt zich te vaak te verengen tot een discussie over slechts de financiële betrokkenheid. Er is echter meer nodig, ook bestuurlijk.

Artikel 10 van het voorliggende wetsvoorstel is heel expliciet over de samenstelling van het algemeen bestuur van een veiligheidsregio. Hoewel er nadrukkelijk sprake is van verlengd lokaal bestuur, wordt artikel 13, lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen niet van toepassing verklaard. Die keuze is zeer bewust gemaakt. Kan de minister nog eens aangeven waarom zij hierin zo expliciet is? Een enkele regio zou graag verdergaan in de samenstelling van het algemeen bestuur, met name als het gaat om de samenwerking tussen wat heet de "rode kolom" en de "witte kolom". Je zou kunnen stellen dat het gewenste beleid van de minister succesvoller is dan zij wellicht zelf heeft voorzien. Moet dat succes dan ook niet worden beloofd? Wat verzet zich ertegen als een regio besluit dat wethouders deel moeten uitmaken van het algemene bestuur van een veiligheidsregio? Moet de wet die keuze niet alsnog mogelijk maken?

De gemeentelijke betrokkenheid bij de veiligheidsregio dient nog een ander, misschien nog wel belangrijker doel: hoe houdt je voeling met je eigen vrijwilligers. Kan de minister aangeven wat zij gaat doen, bijvoorbeeld samen met het Veiligheidsberaad en de VNG, om te borgen dat gemeentebesturen en gemeenteraden ook

inhoudelijk betrokken blijven bij het functioneren van de veiligheidsregio en hun eigen vrijwilligers?

"Vrijwilligers" gebruik ik hier bewust, als geuzennaam. Op basis van inzet, instelling, oefening en opleiding moet je feitelijk spreken van "parttimeprofessionals". Die parttimeprofessionals vormen de onmisbare kern van de Nederlandse brandweer. Zonder hun inzet voor hun medeburgers, voor ons allen dus, en zonder hun betrokkenheid bij de eigen samenleving is een lokale brandweer krachteloos en bestaat deze feitelijk niet. Voor die inzet past grote waardering, die ik graag namens het CDA uitspreek. Dat zijn geen gratuite woorden. Het dwingt ons ook tot zorgvuldigheid als wij besluiten tot nieuwe vormen van samenwerking.

Veel van de parttimeprofessionals vragen zich af of hun werk nog wel aantrekkelijk blijft, of er nog wel sprake blijft van lokale betrokkenheid en of de leidinggevenden – dat zijn de zogenaamde fulltimeprofessionals, die worden aangestuurd vanuit de regio – wel voldoende oog zullen hebben voor de speciale situatie waarin de parttimeprofessional, die vrijwilliger, werkt. Er zijn regio's waar inmiddels sprake is van een prima samengaan. De parttimeprofessionals geven daar zelf aan dat er oorspronkelijk sprake was van koudwater-vrees, maar dat het samenwerken tussen beide bloedgroepen van professionals boven verwachting goed loopt. Hoe overtuigen wij en overtuigt de minister de twijfelaars? Is de minister bereid op dit punt, samen met de parttimeprofessionals en hun belangenbehartigers, blijvend actie te ondernemen? Is zij bereid om daarnaast, samen met vertegenwoordigers van die parttimeprofessionals, ook de VNG ervan te overtuigen dat deze groep een volwaardige plek aan de onderhandelingstafel dient te krijgen? Nota bene de VNG, de Nederlandse gemeenten dus, negeert volkomen haar eigen "vrijwilligers", zoals de gemeenten hun parttimeprofessionals zo graag noemen. Alle burgemeesters die ons de afgelopen jaren er voortdurend op wezen niet te kunnen zonder de parttimeprofessionals, zonder die vrijwilligers, laten hen hierbij in de steek. Dat kan anders en moet anders, zo zeg ik, mede namens – hoe kan het ook anders – mijn collega van Bochove, tegen de VNG. Wij dagen de minister uit om de VNG daarvan te overtuigen.

De heer **Van Raak** (SP): Lof voor vrijwilligers moet natuurlijk niet vrijblijvend zijn, zeker niet voor brandweervrijwilligers. Ik heb een voorstel gedaan, een amendement ingediend, om ervoor te zorgen dat het bestuur van de veiligheidsregio's de brandweervrijwilligers of hun vertegenwoordigers betreft bij besluitvorming die hun aangaat en dat de minister maatregelen daartoe neemt als het bestuur dat niet doet. Dank u wel voor de steun van het CDA aan dit amendement.

De heer **Schinkelshoek** (CDA): Dank u wel voor het amendement. Na mijn woorden zult u begrijpen dat ik het met veel sympathie heb bekeken. U vindt het vast goed dat ik het nog heel precies bekijk en graag de reactie van de minister afwacht, alvorens nu snel over tafel iets te tekenen over ons stemgedrag.

Voorzitter. Stap voor stap ben ik aangeland bij wat lange tijd het pièce de résistance van dit voorstel was: het bestuur van de veiligheidsregio, in het bijzonder de positie van de burgemeester. Hoe zal de rol van de voorzitter van het bestuur zijn? Zal de voorzitter altijd een burgemeester zijn? Hoe zal hij zich verhouden tot

Schinkelshoek

zijn collega-burgemeesters? Wat is de verantwoordelijkheid van de commissaris van de Koningin?

Zowel in het verslag als in het nader rapport heeft dat punt grote aandacht gekregen. De CDA-fractie heeft haar opvatting niet onder stoelen of banken gestoken, temeer omdat de indruk bestond dat de al vaak genoemde motie-Cornielje c.s. niet de aandacht kreeg die zij verdiende. Terwijl de Kamer unaniem opriep de huidige aanwijzingsbevoegdheid van de commissaris der Koningin te handhaven, hield de regering vast aan het uitgangspunt van een eenhoofdige leiding van een politie- en veiligheidsregio. Voor een eigenstandige rol van de commissaris van de Koningin was in dat concept geen plaats. Ook onze voorstellen om het voorzitterschap van het bestuur van de veiligheidsregio een andere invulling te geven, waarbij meer ruimte wordt gelaten voor "regionale differentiatie", konden niet op instemming van de regering rekenen. Daardoor ontstond er meer ruis dan ons lief was.

Maar gelukkig bleef het hier niet bij. Iedereen bewoog, ook de minister. Het resultaat, waarvoor ik ook verwijs naar de tweede nota van wijziging, is een constructie waarbij voor een belangrijk deel wordt tegemoetgekomen aan onze wensen om de commissaris van de Koningin op enigerlei wijze bij de veiligheidsregio's te betrekken zonder dat dit ten koste gaat van bestuurlijke slagkracht bij rampenbestrijding. Er blijft een eenhoofdige aansturing van de veiligheidsregio, zoals de minister wil, maar die krijgt zodanig vorm dat het bestuurlijke evenwicht in de regio niet wordt verstoord. Dat kan door de commissaris der Koningin als rijksorgaan, dat dus handelt namens de minister, een heldere rol toe te kennen. Het is een fraaie constructie. Het lijkt een beetje op een konijn uit een hoge hoed. Gaat het echter ook werken?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Raak, ik zie u naar de interruptiemicrofoon lopen. Hebt u een antwoord op die vraag?

De heer **Van Raak** (SP): Dat weet ik ook niet, maar ik vind het juist een heel rare constructie. Nu moet de minister immers bellen met de commissaris en de commissaris belt dan iemand anders. Waarom belt de minister niet zelf? Waarom moet de commissaris daartussen? Ik vind het dus een mooi konijn uit een hoge hoed, maar ik weet niet of wij ermee kunnen toveren.

De **voorzitter**: Mijnheer Schinkelshoek, kunnen wij ermee toveren?

De heer **Schinkelshoek** (CDA): Nee, ik kan niet toveren en ik was dat ook niet van plan. Volgens mij is dit namelijk een fraaie, heel praktische constructie waarbij ik graag wil beproeven of deze gaat werken en met de minister wil ik de voor- en nadelen ervan wegen. Gaat het met name werken – daar komt het natuurlijk op aan – op het moment dat de nood aan de man is? Kan de voorzitter van het bestuur van die veiligheidsregio zich geldend maken, ook buiten zijn gemeente? Hoe gaan commissarissen der Koningin acteren? Hoe zit de minister daarachter? Gaat de inspectie er niet te veel tussen zitten? Papier is geduldig, maar de praktijk is weerbarstig en wij zijn daarom ook benieuwd naar de kijk van de minister. Ik dicht haar de vaardigheid toe,

ervaren lokaal bestuurder als zij is, om er verstandig over te oordelen. Hoe gaat dit werken?

De constructie heeft beslist voordelen. Zij levert niet alleen meer evenwicht in het functioneren van de veiligheidsregio's op, maar verbetert ook de onderlinge afstemming tussen de regio's, met name in de zogenaamde warme fase. Wij moeten ook niet vergeten dat hiermee een betere grensoverschrijdende samenwerking mogelijk wordt gemaakt. Natuurlijk zijn wij benieuwd naar de wijze waarop de commissaris der Koningin als rijksorgaan te werk zal gaan. Dit zal zijn weerslag moeten vinden in de nieuwe, aangepast ambtsinstructie. Is de minister bereid, de Kamer over de inhoud daarvan in te lichten?

Vanaf welk moment – ik heb het nu over artikel 33 – gaan het gezag en de verantwoordelijkheid van de burgemeester precies over naar de voorzitter van de veiligheidsregio? Wat is het moment waarop sprake is van een ramp of crisis van meer dan lokale betekenis en wie bepaalt dat? De interpretatie van de omstandigheden bij een ramp of crisis kan verschillen. Wat gebeurt er als een burgemeester nog van een lokale ramp of crisis spreekt, terwijl de voorzitter van de veiligheidsregio er anders over denkt? Heeft de voorzitter automatisch het gelijk en dus de wet achter zich? Op welk moment precies gaan gezag en verantwoordelijkheid weer terug? Gebeurt dit bij het opheffen van het beleidsteam? Een ondubbelzinnige, heldere reactie van de minister stel ik op prijs. Hoe is het de inwoners en de anderen duidelijk dat de burgemeester het gewone gezag niet meer heeft?

Grensoverschrijdende samenwerking verdient in deze constructie speciale aandacht, om te beginnen natuurlijk over de landsgrenzen heen, omdat deze samenwerking traditiegetrouw een speciaal punt is bij rampenbestrijding, ook in de toekomst. Door de aanwijzing van de commissaris der Koningin is en passant een zwakke schakel in die keten versterkt. Hij moet in staat worden geacht, sneller contacten over nationale grenzen heen te leggen. Sterker nog, per verdrag zijn de commissaris der Koningin bevoegdheden toegekend. Hoe gaat het bij een brand in een veiligheidsregio die wettelijk gezien over de grens heen slaat? Wie treedt dan op: de burgemeester als voorzitter van de veiligheidsregio of de commissaris der Koningin? Heeft de minister hierbij een speciale rol? Als ik het goed heb begrepen, pleit de Taskforce Management Overstromingen ervoor om de minister van BZK een grotere rol te geven bij nationale rampen als overstromingen. Hoe ziet zij zelf die rol?

Graag zoom ik nog iets verder op dit punt in. Het Rivierengebied bestrijkt meerdere provincies en meerdere veiligheidsregio's. Je zou kunnen redeneren dat in de stroomgebiedbenadering een nadrukkelijker rol van de commissaris der Koningin wordt verlangd bij de bestrijding van wateroverlast in het Rivierengebied, zoals bij de overstromingen in 1995 is gebleken. Wat ziet de minister in dit voorbeeld als de meest aangewezen rol van de commissaris der Koningin? Hoe wordt op dit punt gezorgd voor een werkwijze met de grootste effectiviteit om de inwoners de best denkbare veiligheid te bieden? Een kleine, maar veelbetekenende grensoverschrijdende samenwerking speelt zich af in het Brabantse tussen de twee Baarles. Baarle-Nassau heeft een gezamenlijke brandweer met Baarle-Hertog. Naar ik heb begrepen, bestaat er een soort stilzwijgende afspraak dat deze gezamenlijke brandweer ook na de totstandkoming van de veiligheidsregio mag blijven bestaan. Ik veronderstel

Schinkelshoek

dat dit bij de minister niet op problemen stuit, maar ik vraag het voor alle helderheid.

Kan iemand anders dan de burgemeester een rol spelen als voorzitter van de veiligheidsregio? Die vraag heeft een belangrijke rol gespeeld bij de voorbereiding van het wetsvoorstel. Met name vanuit de CDA-fractie is een- en andermaal gepleit voor differentiatie, oftewel voor introductie van een kanbepaling. Dit is een artikel waarbij de minister op verzoek van de veiligheidsregio zou kunnen bepalen dat het voorzitterschap aan een ander dan de burgemeester van de centrumgemeente wordt opgedragen. Daarbij dachten wij natuurlijk uitdrukkelijk aan de commissaris van de Koningin. Na alles wat er gepasseerd is, zien wij af van een amendement met die strekking. Na de tweede nota van wijziging lijkt ons zo'n voorstel niet meer zinvol. Er is gekozen voor een rol en positie van de commissaris als rijksorgaan op afstand als toezichthouder. Dat is niet in overeenstemming te brengen met een rol als voorzitter van de veiligheidsregio.

Datzelfde geldt voor onze aanvankelijke suggestie om de hoofdofficier van justitie en de voorzitter van het waterschap in het bestuur van de veiligheidsregio op te nemen. Het strookt inderdaad niet met de gekozen vorm: verlengd lokaal bestuur via de Wet gemeenschappelijke regelingen. Bovendien kunnen beide functionarissen altijd worden uitgenodigd om deel te nemen aan de vergaderingen van het bestuur. Mag ik ervan uitgaan dat in waterrijke gebieden, zoals Zeeland, de dijkgraaf een specifiek plaatsje krijgt?

Er valt nog een verbetering te noteren en die betreft de verantwoording achteraf, met name door de voorzitter van het bestuur van de veiligheidsregio in een andere dan de eigen gemeenteraad. Dat is beter geregeld. De commissaris van de Koningin als rijksorgaan en dus de minister van BZK op afstand in Den Haag, ziet daarop toe. Zeker in situaties waarin een pittig gesprek nodig is, is dit een belangrijk voordeel.

Dat brengt mij op de positie van de gemeenteraad. De rol van de gemeenteraden is nog niet helemaal duidelijk. Hun rol is duidelijk bij het opstellen van het crisisprofiel van de gemeente, want dat vergt een wettelijk vastgelegde inbreng, maar als het gaat om het beleids- en crisisplan spelen gemeenteraden geen rol. Net als andere fracties maken wij ons zorgen over de positie van de kleinere gemeenten. Komen die wel voldoende aan de bak? Wij onderschrijven de doelstellingen van de minister om de slagkracht van de veiligheidsregio's te vergroten. Wie de rampenbestrijding en de crisisbeheersing op een hoger peil wil brengen – en dat willen wij via dit wetsvoorstel – zal meer bestuurskracht moeten organiseren. Daarom zal er bij meerderheid van stemmen besloten moeten kunnen worden in een bestuur van een veiligheidsregio. Daarom heeft de voorzitter bij stakende stemmen een doorslaggevende stem.

Bestuurskracht is echter meer. Bestuurskracht laat zich niet afdwingen bij meerderheidsbesluit. Bestuurskracht blijkt pas werkelijk onder moeilijke omstandigheden en op het moment dat men ondanks grote tegenstellingen zonder de druk van een meerderheidsbesluit tot een adequate oplossing en aanpak komt. Daarom lijkt het de CDA-fractie, alles afwegende, geen probleem om de gemeenteraad meer bij de besluitvorming te betrekken.

In rond Nederlands is ons voorstel dat het in finale zin mogelijk moet zijn dat de gemeenteraad een bezwaar

indient tegen in het bijzonder een beleidsplan. De financiële consequenties kunnen een gemeente zo nadelig treffen dat de gemeenteraad in een belangenconflict kan geraken. Enerzijds moet hij de belangen van de gemeente in brede zin behartigen en voorkomen dat onevenredige financiële schade aan de gemeente wordt toegebracht. Anderzijds moet hij het goed functioneren van de veiligheidsregio met alle plannen dienen.

Vandaar ons voorstel. Het moet de gemeenteraad de ruimte geven om tegen het door het bestuur van de veiligheidsregio vastgestelde beleidsplan bezwaar te maken. Artikel 28 van de WGR biedt daartoe volgens ons ruimte. Het verschaft gemeenten de mogelijkheid om tegen een besluit van een gemeenschappelijk orgaan in beroep te gaan bij gedeputeerde staten. Deze artikelen zijn toch ook gewoon van toepassing op de Wet veiligheidsregio's? Zie ik dat goed? Als dat zo is, is een amendement niet nodig. Graag een bevestiging van de minister. Mocht dit artikel niet van toepassing zijn, dan kan de minister onder verwijzing naar artikel 28 van de WGR toch geen bezwaar hebben tegen een amendement op dit punt.

Over de omvang van de regio's kan ik kort zijn. De veiligheidsregio's komen overeen met de politieregio's. Prima. Bij AMvB worden de grenzen getrokken. Prima. Hoe gaat het echter als enkele veiligheidsregio's besluiten tot verdergaande samenwerking, misschien zelfs tot een fusie? Wat gebeurt er dan met de politieregio's? Blijven die gewoon gescheiden, ook als de grens van de nieuw te vormen veiligheidsregio gelijk blijft aan de grenzen van de betreffende politieregio's? Mogen besturen van veiligheidsregio's een dergelijk besluit nemen? Is de minister bereid, hieraan op basis van artikel 7 van deze wet mee te werken?

Aan het streven naar territoriale congruentie zijn veel voordelen verbonden. Dat neemt niet weg dat er tussen de regio's grote verschillen bestaan in omvang, inwonertal en risicoprofielen. Het is bepaald niet nodig dat iedere regio steeds zelfstandig alle voorzieningen zelf realiseert en exploiteert. Samenwerking is uit een oogpunt van doelmatigheid in meerdere situaties te verkiezen. In de nota naar aanleiding van het nader verslag wordt toegezegd dat bezien zal worden of inzicht te verkrijgen is in het besparingspotentieel en in de te behalen doelmatigheidswinsten bij samenwerking. Wanneer – het is een simpele vraag – kan dat inzicht er zijn?

Medio 2009 komt het kabinet, zoals toegezegd, met het voorstel tot wijziging van de Wet publieke gezondheid. Doelstelling is om de werkgebieden van de GGD-regio's gelijk te stellen aan de veiligheidsregio's. Na indiening van dit wijzigingsvoorstel bij de Kamer komt de CDA-fractie met een afgerond oordeel. Toch noem ik in dit debat één punt: na het neerstorten van het Turkse vliegtuig op 25 februari van dit jaar is de discussie op gang gekomen over de positie van de GHOR-functionaris. Voorgesteld is om de directeur van de GGD automatisch ook de GHOR-functionaris te laten zijn. Wat is de reactie van de minister? In artikel 26 van het wetsvoorstel wordt het iets ruimer geformuleerd, tenzij ik het verkeerd zie. Moet niet tevens worden vastgelegd dat bij meer gemeentelijke gezondheidsdiensten in een regio de grootste dienst de leiding neemt?

Zo langzamerhand kom ik tot een afronding, mevrouw de voorzitter. Ik wil echter nog een paar zaken bespreken, vooral die waarover amendementen zijn ingediend. Een

Schinkelshoek

van de ingediende amendementen heeft betrekking op het in de wet vastleggen van zowel de verplichting tot het regelmatig maken van een benchmark als de verplichting tot een eens in de vier jaar te houden visitatie. Concurrentie in de wereld van de veiligheidsregio's is per definitie onmogelijk. De prijs die gemeenten moeten betalen, is niet goed te bepalen. Des te belangrijker is beheersing van de kosten. In dit soort omstandigheden is het een goed hulpmiddel om regelmatig, zeg: eens in de drie jaar, te vergelijken. Dat verschafft inzicht in baten en lasten, in de begrotingen van de verschillende regio's. Om dit mogelijk te maken, vraagt dit ook dat regio's hun administratieve organisatie zo inrichten dat een vergelijking mogelijk wordt. Ook het instrument visitatie geeft een zeker inzicht in het functioneren van de veiligheidsregio. Dit instrument wordt ook gebruikt in de politieregio's. Dus zijn bestuurders ermee vertrouwd.

Een volgend amendement betreft de voorhangprocedure van verschillende algemene maatregelen van bestuur. Dat willen wij iets beter, iets grondiger, regelen dan de regering voor ogen staat. Fouten uit het verleden zijn geen garantie voor de toekomst. Met andere woorden: het feit dat voor sommige AMvB's in de huidige wetten geen voorhangprocedure is vastgelegd, betekent niet dat nu geen correctie gewenst is. Het ingediende amendement geeft aan voor welke algemene maatregelen van bestuur de fracties van PvdA, Christen-Unie en CDA een voorhangprocedure gedacht hadden.

Last but not least, het Veiligheidsberaad. Nergens in de wet is een positie voor het Veiligheidsberaad terug te vinden. Van dit beraad wordt nu en in de toekomst toch wel iets verwacht. Een borging in de wet kan het Veiligheidsberaad de positie geven die nodig is om met gezag te opereren. Vandaar het amendement op dit punt.

Tot slot wil ik iets zeggen over de communicatie. Met de memorie van toelichting wordt de nodige aandacht besteed aan de communicatie met en tussen de betrokkenen op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing en aan de communicatie tussen hen en de bevolking. In het rondetafelgesprek van de vaste Kamercommissie van Binnenlandse Zaken met meerdere partijen is erop aangedrongen om die communicatie met burgers vooral goed te regelen, te meer daar er op dit punt zorg bestaat. Wat doet de minister concreet om die verwoorde onrust weg te nemen? Hoe kan zij als verantwoordelijk minister de burger garanderen dat zo nodig de communicatie met diezelfde burger tijdig en inhoudelijk betrouwbaar zal verlopen? Die vraag, eerder voorgelegd, verdient vandaag ook in dit debat een duidelijke stellingname van de minister. Graag hoor ik haar reactie.

Bij calamiteiten speelt de regionale publieke omroep een vitale rol. Toch heeft het CDA het gevoel dat die regionale omroep nog niet volledig wordt benut. Waarom wordt de regionale tv niet uitdrukkelijk ingezet als calamiteitenzender? Waarom is niet bepaald dat inschakeling in opdracht van het bevoegd gezag gebeurt? Waarom wordt er niet regelmatig en gezamenlijk geoefend? Waarom wordt, anders gezegd, de regionale omroep geen onderdeel van het veiligheidsbeleid? Zo zijn er meer nuttige en praktische aanbevelingen uit het rapport Met beeld en beleid. Kan de minister de uitvoering van dat advies ter hand nemen?

Onder verwijzing naar het kabinetsstandpunt bij het rapport van ACIR wordt gesproken over de nog

bestaande fragmentatie in de informatievoorziening. Medewerkers van zowel politie en brandweer als van de GGD en de GHOR klagen bij voortdurend over de gebrekkige uitwisseling van informatie. Volgens hen is dit een van de zwakste en meest kwetsbare punten op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Al een paar keer hebben wij de regering gevraagd wat haar het vertrouwen geeft dat de informatievoorziening bij de invoering van de wet goed zal verlopen. Mag ik van de minister nog eens haar visie op dit punt horen?

Voorzitter. De Wet op de veiligheidsregio's is een belangrijke wet. Laten wij ons na al die jaren hoeden voor te grote woorden, maar naar het gevoel van de CDA-fractie legt deze wet de basis voor een betere, meer slagvaardige organisatie voor het bewaren van onze veiligheid. Dat is wat wij er ten minste van verwachten.

□

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. Wij hebben in Nederland veel besturen die wij kunnen missen: waterschappen, deelgemeenten en bestuurlijke regio's. Graag spreek ik binnenkort nog een keer met de minister over de vraag wanneer wij daar vanaf kunnen. Vandaag gaan wij echter een bestuur invoeren, het bestuur voor de veiligheidsregio's. Dit bestuur hebben wij bijzonder hard nodig. In het geval van een ramp moeten hulpverleners en bestuurders goed kunnen samenwerken. Vaak wordt verwezen naar rampen in het verleden: de vuurwerkramp in Enschede, de cafébrand in Volendam en de Schipholbrand. Die rampen laten zien dat samenwerking tussen de politie, de brandweer, de zorgverleners en de bestuurders hard nodig is. Maar waren dit juist niet rampen die binnen een gemeente plaatsvonden? Zou het bestaan van de veiligheidsregio die wij nu op het oog hebben, hebben geleid tot een betere bestrijding van deze rampen?

Het heeft lang geduurd voordat wij deze wet hier konden behandelen en dat was eigenlijk wel goed. Heel veel mensen die met deze wet moeten werken, hebben hun zorgen en kritiek geuit en de wet is ook op een aantal punten aangepast. Wij moeten echter weer niet te lang wachten met aanneming van deze wet, want de regio's zijn al begonnen met het opbouwen van de structuur van de veiligheidsregio's, waarvoor deze wettelijke basis nodig is. Daar wacht men niet op ons. Wij moeten dus voorkomen dat wij straks veiligheidsregio's hebben, maar nog niet de wet daarvoor.

De SP kan zich in grote lijnen vinden in deze wet. Met betere afspraken en meer samenwerking tussen overheden, hulpdiensten en particulieren moet het voor iedereen duidelijk worden wat hem of haar bij een ramp te doen staat. Duidelijk moet worden wie waarvoor verantwoordelijk is. Wij moeten het belang van de veiligheidsregio's ook weer niet overschatten. Je kunt veel plannen maken, maar een ramp laat zich niet plannen, anders is het geen ramp. Vandaag bespreken wij de bestuurlijke structuur van de rampenbestrijding. Veel komt echter aan op de uitwerking. De SP wil voorkomen dat de veiligheidsregio's ons papieren veiligheid bieden. De komende jaren moeten de veiligheidsregio's uitgroeien tot geoliede machines die op het onvoorzien zijn voorbereid. Wij gaan ervan uit dat de minister ons goed op de hoogte houdt van de uitwerking van deze wet, zodat wij zo nodig kunnen bijsturen.

Van Raak

Er zijn nog wel een paar belangrijke pijnpunten in deze wet, waaronder het voor de SP belangrijke punt van het bovenlokaal eenhoofdig gezag. Vooral als een ramp de veiligheidsregio's overschreed, bood de wet onvolgende helderheid wie waarover moest beslissen. Met de aanpassing in de wet is de minister een heel eind aan onze kritiek tegemoet gekomen. Zij heeft ook onze kritiek op de vreemde positie van de commissaris van de Koningin ter harte genomen. Het Rijk kan nu, in geval van een calamiteit van regionale of nationale betekenis, aanwijzingen geven. De rechtstreekse aanwijsbevoegdheid ligt vanaf nu bij de minister, maar waarom wordt de commissaris van de Koningin er ook nog bij betrokken? Is dat niet overbodig en één telefoontje te veel? Volgens ons komt de minister met deze veranderingen tegemoet aan de bezwaren van enkele kleinere provincies, maar dat weet ik niet helemaal zeker. Het gaat om provincies die samenvallen met de veiligheidsregio en die in dit verband een grotere rol voor de commissaris van de Koningin willen. Heeft de minister nog contact gehad met deze kleinere provincies? Waren zij ook zo tevreden over de huidige, gekozen constructie?

Een echt pijnpunt is de democratische legitimatie van de besluiten die genomen worden in de veiligheidsregio's. Met enige verbazing hebben wij gelezen dat de veiligheidsregio's, gebaseerd op een WGR-constructie, zelf weer samenwerkingsverbanden met andere regio's kunnen aangaan die ook weer zijn gebaseerd op WGR-constructies. Wij gaan nu bij wet opleggen dat WGR-constructies nieuwe WGR-constructies gaan baren. Zo was dat oorspronkelijk natuurlijk niet bedoeld. De minister zegt dat dit een vorm van getrapte democratie is. Ja, maar dat wordt wel een trap met heel veel treden. Een trap tot in de wolken, tot in de mist waarin de democratie verdwijnt. Waarom is dat eigenlijk? Volgens de minister omdat het niet anders kan, maar volgens mij kan het wel anders. Het klinkt misschien vreemd voor de minister, maar samenwerken kan ook op vrijwillige basis door afspraken te maken tussen veiligheidsregio's. Dan zijn er geen WGR-constructies nodig en hoeft dit niet bij wet opgelegd te worden. Is de minister het hiermee eens?

Een belangrijk punt voor de SP is dat de voorzitter van de veiligheidsregio niet alleen verantwoording aflegt aan de gemeenteraad van de gemeente waar een voorval zich heeft voorgedaan. Als de voorzitter van de veiligheidsregio steken heeft laten vallen, maar geen enkele burgemeester bezwaar heeft aangetekend, is de voorzitter niet verplicht een toelichting te geven in de gemeenteraad. De minister vindt het voldoende als dit op vrijwillige basis gebeurt. Ik vind vrijwilligheid hier juist weer niet goed, want democratie is geen zaak van vrijwilligheid, maar van dwang. De voorzitter van de veiligheidsregio móét verantwoording afleggen. Daarom hebben wij een amendement ingediend dat inhoudt dat de voorzitter van de veiligheidsregio te allen tijde verantwoording dient af te leggen in de betreffende gemeenteraad als de gemeenteraad daarom verzoekt. Volgens mij komt dat tegemoet aan de bezwaren van de heer Schinkelshoek, dus ik reken op zijn steun!

De minister oordeelt uiteindelijk over het functioneren van de voorzitter van de veiligheidsregio, maar die moet toch ook het vertrouwen hebben van de betrokken gemeente? Wat gebeurt er als de minister haar vertrouwen uitspreekt in de voorzitter, maar één of enkele

gemeenten daar anders over denken? Hoe zwaar weegt voor de minister het oordeel van de gemeenteraad?

De heer **Anker** (ChristenUnie): Ik vind het amendement van de heer Van Raak interessant.

De heer **Van Raak** (SP): Dank je wel.

De heer **Anker** (ChristenUnie): U zegt dat de voorzitter te allen tijde ter verantwoording moet kunnen worden geroepen. Aan welk soort situaties denkt u precies? Ik zou zeggen: hij moet komen indien dat nodig is.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Raak, ik verzoek u de leden en de voorzitter met u aan te spreken.

De heer **Van Raak** (SP): Ik zal het doen, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Van Raak** (SP): Dank ú.

De **voorzitter**: De heer Raak vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Raak** (SP): Van Raak, voorzitter.

Het gaat mij om de situatie na afloop van een ramp. Dat lijkt mij het belangrijkste moment. In het amendement staat de zinsnede: "indien de raad daarom verzoekt". De raad kan het dus ook in andere gevallen doen. Wanneer dat gebeurt, wil ik aan de raad overlaten. Wanneer de raad inlichtingen moet geven, zou een gesprek met de voorzitter wenselijk kunnen zijn. Het meest natuurlijke moment zou zijn als er een ramp is geweest om dan te kijken wat er goed is gegaan en wat er mis is gegaan, zeker als er veel is misgegaan. Maar een gemeenteraad is een gemeenteraad. Deze moet iedereen die namens de gemeenteraad iets doet ter verantwoording kunnen roepen. Het gaat hier om verlengd lokaal bestuur. Daarom laat het door mij ingediende amendement open dat de gemeenteraad dat altijd doet, wanneer deze dat nodig vindt.

De heer **Brinkman** (PVV): Even daarop voortbordurend: stel nu dat die raad totaal niet tevreden is met wat de burgemeester heeft gedaan, wat dan?

De heer **Van Raak** (SP): Dan kan die klagen bij de minister. Daarna heb ik gevraagd wat er gebeurt als een minister een positief oordeel geeft over het functioneren van de voorzitter, terwijl de betrokken gemeenteraad zegt dat die voorzitter het helemaal niet goed doet. Hoe zwaar weegt dan het oordeel van de gemeenteraad?

De heer **Brinkman** (PVV): Stel dat de minister blijft zeggen dat de burgemeester het wel goed gedaan heeft. Kan de Tweede Kamer dan zeggen dat ze het niet eens is met de minister?

De heer **Van Raak** (SP): De Tweede Kamer kan zich altijd overal over uitspreken.

De gemeenteraad heeft wat de SP betreft nog te weinig invloed op de veiligheidsregio. Een meerderheid van stemmen in het veiligheidsbestuur beslist. De minister stelt dat alle inspanningen erop gericht moeten zijn om met een zo evenwichtig mogelijk en voor alle leden aanvaardbaar besluit te komen. Dat zal ongetwij-

Van Raak

feld zo zijn. Wij zien echter toch liever dat besluiten unaniem worden genomen. De veiligheidsregio is immers een hulpstructuur ten dienste van de gemeente. De veiligheidsregio moet niet een bestuur worden dat zich ongevraagd gaat bemoeien met de gemeente. De minister zegt het zelf ook in de memorie van antwoord: "Investeren in veiligheid vraagt een visie op de langere termijn, hetgeen niet vanzelfsprekend overeenkomt met het kortetermijnbelang van individuele gemeenten." Ik vond dat een rare zin, want dat zou toch een gemeenschappelijk belang moeten zijn? Waarom zou er dan in de gemeente alleen maar over kortetermijnbelangen gesproken kunnen worden? Dat zie ik niet zo.

Is de minister bereid om elke gemeenteraad het laatste oordeel te laten en te voorkomen dat gemeenten voor het blok worden gezet? Rampenbestrijding is namelijk samenwerking. Wij hebben eerder vragen gesteld over de manier waarop die samenwerking tot stand komt. Wij vrezen dat sommige organisaties met verschillende veiligheidsregio's min of meer dezelfde afspraken moeten maken. En dat is natuurlijk wel erg veel gevraagd.

De minister stelt dat er maar één convenant komt. Dat klopt, maar wel één convenant per veiligheidsregio. Moeten bijvoorbeeld TenneT en ProRail met al die 25 veiligheidsregio's dezelfde beleidsmatige discussie voeren over wat iedereen in het geval van een crisis moet doen? Hoe gaat de minister voorkomen dat organisaties die met meerdere veiligheidsregio's moeten samenwerken, telkens dezelfde afspraken moeten maken?

De indeling van de GGD-regio's wijkt op dit moment op een aantal plaatsen af van de veiligheidsregio's. Deze moeten nog gelijk worden gemaakt. Winst van dit wetsvoorstel is dat de minister alle regio's voor GHOR, GGD en politie en de veiligheidsregio's wil laten samenvallen. Maar wat betekent dit voor het voornemen van de minister om mogelijk het aantal politieregio's te verminderen? Krijgen wij dan ook minder veiligheidsregio's? Moeten dan ook weer de brandweer, de GGD en de GHOR op de schop? De minister stelt dat het niet mogelijk is om alles in de wet te regelen en laat veel ruimte voor lokale invulling door de veiligheidsregio's zelf. Dat klinkt goed, maar over welke ruimte hebben wij het dan? Dat niet elke veiligheidsregio dezelfde is, begrijp ik. Niet in iedere veiligheidsregio ligt een grote haven of een luchthaven, maar wij moeten in de wet wel opnemen waar een veiligheidsregio minimaal aan moet voldoen en wat minimaal moet klaar liggen. Kan de minister uitleggen waarom in de wet geen minimumeisen worden gesteld?

De brandweer moet altijd op tijd komen. De minister stelt terecht dat 100% voldoen aan de opkomsttijden onevenredig veel kost, maar de veiligheidsregio bepaalt de norm. Die kan dus overal anders liggen. Waarom heeft de minister hiervoor gekozen? Het vuur is overal even heet. Waarom hanteren wij voor de brandweer niet overal dezelfde opkomsttijd? Bij de berekening van de opkomsttijden worden op dit moment meerdere methoden gebruikt, in ieder geval twee. Die leveren verschillende uitkomsten op. Is de minister bereid de veiligheidsregio's één berekeningsmethode voor te schrijven? Dan wordt in elke regio gewerkt met dezelfde methode. Ik wil de minister in overweging geven om aan te sluiten bij de methode die het RIVM voorschrijft voor de ambulancezorg. Wij hebben begrepen dat deze goed

toepasbaar is voor de brandweer en een beter beeld geeft dan de huidige methode. Is de minister bereid om de voor- en nadelen van de verschillende methoden op een rij te zetten en een keuze te maken? Liefst die van ons.

Een belangrijk onderdeel van de rampenbestrijding is informatie. De SP ziet veel voordelen in het zogenoemde netcentrisch werken, waarbij informatie niet meer van boven naar beneden wordt doorgegeven, maar voor iedereen tegelijk toegankelijk is. De minister wil de veiligheidsregio's stimuleren om op deze netcentrische wijze te werken. Zij is zelfs bereid om de opstartkosten voor haar rekening te nemen voor regio's die daar belangstelling voor hebben, maar goede communicatie is geen zaak van vrijwilligheid. Ook bij regio-overstijgende rampen moet met één informatiesysteem worden gewerkt. Ik heb begrepen dat er nu al zes verschillende systemen van ICT zijn in de veiligheidsregio's. Wij leren het nooit. Wij zijn net bezig om bij de politie alle verschillen weg te poetsen en met één systeem te gaan werken. Dat valt niet mee. Dat is al moeilijk genoeg. Van fouten in het verleden moet je leren. De veiligheidsregio's hebben nu een kans om met een schone lei te beginnen. Het is beter om nu extra te investeren in één informatiesysteem dan straks duur te moeten reorganiseren. Is de minister bereid om hierbij de regie te nemen en ervoor te zorgen dat alle veiligheidsregio's met hetzelfde informatiesysteem gaan werken?

Sommige brandweerkorpsen voldoen al jaren niet aan de kwaliteitseisen die nu worden gesteld. Die eisen zijn door het ministerie verhoogd, maar de financiën zijn niet meegegroeid. Sommige gemeenten kunnen de tekorten compenseren, andere willen of kunnen dat niet. Sommige brandweerkorpsen moeten alleen al om op het basisoniveau te komen een flinke slag maken. De minister belooft een verhoging van de reguliere jaarlijkse rijksbijdrage van structureel 42 mln. vanaf 2011. Dat zou voor de veiligheidsregio's genoeg moeten zijn om de brandbestrijding, de crisisbeheersing en de basis-brandweezorg te organiseren. Maar is dit ook genoeg om de brandweerkorpsen die achterstand hebben opgelopen, weer op peil te krijgen? De achterstanden zijn groot. Eerst op peil, en dan weer verder. Welke extra investeringen gaat de minister hiervoor doen? Anders nemen wij ons hier van alles voor en moeten anderen het gaan betalen.

De veiligheidsregio's worden door de gemeenten gefinancierd als een vorm van verlengd lokaal bestuur. Daarbovenop wordt de brede doeluitkering gecontinueerd om de regionale component van de regio's te versterken. Dit geld moet ervoor zorgen dat gemeenteraden worden betrokken bij de veiligheidsregio's. Dit landelijke geld gaat naar de gemeenten, maar is niet geoordeeld. Gemeenten moeten een eigen afweging maken. Het geld dat de minister bijvoorbeeld uittrekt voor de brandweer komt dus niet een op een bij de brandweer terecht. Zo kan een scheef beeld ontstaan tussen wat de minister enerzijds uittrekt voor veiligheid en wat anderzijds daadwerkelijk wordt geïnvesteerd. Dan is wat in de werkelijkheid gebeurt toch weer heel iets anders dan wat in de papieren staat. Is de minister bereid om het geld dat zij aan de gemeenten geeft, te oormerken?

De regionalisering van taken en de inrichting van de veiligheidsregio brengen extra kosten met zich. De minister heeft daarom met negentien veiligheidsregio's

Van Raak

convenanten gesloten. Er zijn echter veiligheidsregio's die geen convenant hebben gesloten omdat zij niet verplicht willen zijn om de brandweer te regionaliseren. Andere veiligheidsregio's hebben wel getekend, niet omdat zij de brandweer willen regionaliseren, maar vooral omdat zij het geld willen krijgen dat zij hard nodig hebben. De regio's die niet hebben getekend lopen dit geld, dat bedoeld is voor de inrichting van de veiligheidsregio, mis. Ik vind het prima dat de minister probeert om afspraken te maken met de veiligheidsregio's, maar door alles in één convenant te stoppen, wordt het slikken of stikken. In feite wordt gemeenten een zak met geld voor de neus gehouden als zij bereid zijn om de brandweer te regionaliseren. Dit staat ook in de memorie van antwoord: het uitgangspunt van het wetsvoorstel is een brandweer die geheel op regionale schaal is georganiseerd. Wat er ook nog staat is: daarom twijfel ik niet aan het draagvlak onder vrijwilligers. Nou, ik wel. 80% van onze brandweelieden zijn vrijwilligers. Veel van hen zien de regionalisering, de schaalvergroting, helemaal niet zitten. Niemand ziet schaalvergroting zitten, dus vrijwillige brandweelieden ook niet.

De SP wil dat deze regionalisering van de brandweer uit de convenanten wordt gehaald. Hierover kunnen dan aparte afspraken worden gemaakt met de veiligheidsregio's, eventueel gekoppeld aan extra middelen als het regionaal organiseren van de brandweer dat nodig maakt. Maatwerk. Daar vragen wij om. Brandweerkorpsen hebben al moeite genoeg om vrijwilligers te krijgen. De minister verzekert ons dat de lokale binding van brandweervrijwilligers ook na regionalisering behouden blijft. Zij vindt dat in een regio waarin alle brandweerkorpsen geregionaliseerd zijn, de brandweervrijwilligers in de hele regio moeten kunnen worden ingezet. Dat is opmerkelijk, want van de vrijwilligers hebben wij begrepen dat die vooral in het eigen gebied werkzaam willen zijn. Brandweervrijwilligers hebben immers een bewuste keuze gemaakt om zich in te zetten voor de eigen gemeenschap. Zij hebben een band met collega's op wie zij blind moeten kunnen vertrouwen. Een uitzondering kan zijn als iemand vanuit zijn werk uitrukt. Dat moet wel een keuze zijn van de vrijwilliger. Kan de minister garanderen dat straks niet de veiligheidsregio bepaalt waar een brandweervrijwilliger ingezet wordt?

De minister vindt met de SP dat brandweervrijwilligers meer invloed en medezeggenschap moeten krijgen in de veiligheidsregio. In tegenstelling tot de SP vindt zij het niet nodig om invloed en medezeggenschap van de brandweervrijwilligers in deze wet vast te leggen. Dat is voor de SP een heel belangrijk punt. Brandweervrijwilligers moeten een eigen stem hebben in de veiligheidsregio's. Hun inspraak en medezeggenschap moeten worden gegarandeerd. Vandaar dat ik per amendement heb voorgesteld dat veiligheidsregio's dit moeten regelen. Vooralsnog laat ik de invulling hiervan aan de regio's zelf over. Als voorbeeld zouden zij de constructie kunnen volgen die de regio IJsselland heeft gekozen. Er zijn ook andere constructies. Als blijkt dat er onvoldoende uitvoering aan wordt gegeven, kan de minister het na overleg met de Kamer alsnog dwingend voorschrijven.

Mevrouw **Griffith** (VVD): Uit het verhaal van de heer Van Raak valt op te maken dat hij zeer begaan is met de vrijwillige brandweer. Dat is iedereen in deze Kamer. Ook

ik sluit mij bij zijn verhaal aan. Over het beeld dat hij neerzet van de brandweervrijwilligers heb ik echter een vraag. De heer Van Raak zegt dat zij allemaal bezwaar hebben tegen regionalisering. Ik heb echter verschillende werkbezoeken afgelegd waarbij ik brandweervrijwilligers tegen ben gekomen die groot voorstander zijn van regionalisering. Zij vinden het fijn, omdat er zo meer professioneel opgeleid en getraind kan worden. Men kan van alles en nog wat bij regionalisering. Men ziet er dus ook de voordelen van. Dat is mij gebleken bij werkbezoeken aan Amsterdam en Haarlemmermeer. De heer Van Raak kon daar jammer genoeg niet bij zijn. Ik hoor dus andere geluiden, al deel ik de zorgen van de heer Van Raak. Er zijn immers brandweervrijwilligers die niet verplicht willen regionaliseren. Er zijn echter ook veel brandweervrijwilligers die het wel willen. Mijn vraag is de volgende. Hij zegt dat er al 19 convenanten gesloten zijn op 25 veiligheidsregio's, zodat er nog zes overblijven. Hij praat over grote hoeveelheden brandweervrijwilligers die tegen zijn. Kan de heer Van Raak zeggen hoe groot de groep is?

De heer **Van Raak** (SP): Ik ken niet alle brandweervrijwilligers, maar ik weet wel dat er een verschil is tussen vrijwilligers die in Amsterdam en zij die in veel kleinere gemeenten wonen. Daarom is het belangrijk dat brandweervrijwilligers een stem krijgen in dit verhaal. Het kan heel goed zijn dat de mensen in Amsterdam het heel goed vinden. Op andere plekken vinden de vrijwilligers het juist niet goed. Er zijn al 19 convenanten gesloten. Dat zijn er heel veel. Ik denk echter dat die gesloten zijn om het geld binnen te krijgen en niet omdat men zo graag wil regionaliseren en zeker niet omdat de brandweervrijwilligers dat zo graag willen. Daarom mijn voorstel om deze twee zaken los te koppelen. Convenanten zijn nodig om de veiligheidsregio's in te richten. De regionalisering is daar in gefietst. Er is ook extra geld voor gegeven, dat goed gebruikt kan worden. Heel veel veiligheidsregio's nemen dat geld en zien vervolgens wel hoe het afloopt. Met geld is veel te koop, ook regionalisering. Die twee zaken moeten wij uit elkaar halen: een convenant voor veiligheidsregio's en regionaliseren waar daarvoor groot draagvlak bestaat. Als voor regionalisering extra geld nodig is, is dat goed. Er moet voor alles voldoende geld zijn. Als vrijwilligers het niet willen, moet het niet gebeuren. De heer Schinkelshoek sprak van "parttime beroepsmensen". Die kant gaat het op, omdat er steeds minder vrijwilligers te krijgen zijn. Dat moeten wij voorkomen. Ik sprak over de mogelijkheid om als uitwerking van mijn amendement aan te sluiten bij de convenanten die nu zijn gesloten, bijvoorbeeld in de regio IJsselland, maar er schijnen ook andere convenanten te zijn.

Ik heb nog een vraag over de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Er zijn nogal wat verschillen in de stafcapaciteit. Sommige veiligheidsregio's zijn op orde, andere blijven achter. Door gebrek aan informatie per regio hebben wij geen duidelijk beeld van die achterstand. Dit zegt veel over de gebrekkige informatievoorziening van de veiligheidsregio's aan de minister die toch primair verantwoordelijk is voor de uitvoering. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het gebrek aan informatie over de stafcapaciteit voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. De minister weet niet hoe het hier per veiligheidsregio mee voorstaat. Hoe zal de minister ervoor zorgen dat zij wel op de hoogte is van

Van Raak

het reilen en zeilen van de verschillende veiligheidsregio's? Hoe groot is de stafcapaciteit voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen? Ik ontvang graag ook die informatie.

De meldkamers blijven gelukkig in publieke handen. Co-locatie van de meldkamer is straks wel verplicht. Dat wil zeggen dat ambulance, politie en brandweer samen in een meldkamer komen te zitten. Ook de 112-centrale is fysiek onderdeel van de gemeenschappelijke meldkamer. Dit heeft als voordeel dat de lijntjes kort zijn en dat de aansturing en afstemming snel kunnen plaatsvinden.

Ik heb echter gehoord dat de provincies Groningen, Drenthe en Friesland hun meldkamers willen samenvoegen. Is dat verstandig? Hoe groot mogen de meldkamers worden? Het is volgens mij beter als iedere veiligheidsregio over een eigen meldkamer beschikt die bij calamiteiten de hulpdiensten snel kan aansturen. Het is voor een beller toch prettig als iemand een beetje bekend is met de omgeving en de schaal wordt al vrij groot. Wat is de opvatting van de minister over het plan van de provincies Drenthe, Groningen en Friesland om de meldkamers samen te voegen?

De Wet veiligheidsregio's biedt kansen om de samenwerking tussen de verschillende hulpdiensten te verbeteren. Dit geldt bijvoorbeeld voor de samenwerking in de gemeenschappelijke meldkamer. Er hangt echter een donkere wolk boven dit goede voornemen, de openbare aanbesteding die de minister van VWS heeft opgenomen in de Wet op de ambulancezorg. Dit zal de samenwerking in de veiligheidsregio geen goed doen. Stel, er zijn goede afspraken gemaakt met de huidige ambulancedienst, maar na de openbare aanbesteding gaat de gunning naar een concurrerend bedrijf. Dan zullen alle afspraken opnieuw moeten worden gemaakt. Er komt immers een nieuw bedrijf met nieuwe gezichten en nieuwe inzichten. Wat blijft er dan nog over van die goede samenwerking? Het eerste dat sneuvelt bij marktwerking is samenwerking. Wij weten dit helaas maar al te goed na alle problemen in de thuiszorg, de gezondheidszorg en de socialewoningbouwsector.

Wij zien de eerste tekenen van slijtage ook al in deze wet die nog niet eens is aangenomen. De gezamenlijke ondernemingsraden van de meldkamers mogen namelijk geen adviezen uitbrengen over de aanbesteding omdat zij direct betrokken zijn. Weg samenwerking, weg goede voornemens en weg uitgangspunten van deze wet. Is de minister het ermee eens dat de samenwerking zoals wij die vandaag bespreken, de voorkeur heeft boven de marktwerking van de minister van VWS? Is zij bereid de marktwerking in de ambulancezorg terug te draaien of in ieder geval met haar collega te overleggen over de vraag hoe wij hieruit kunnen komen? Wij moeten voorkomen dat wij straks een wet hebben waarin het een wordt geregeld en een andere wet waarin het andere wordt geregeld.

Met de veiligheidsregio's wordt een nieuwe bestuurlijke structuur wettelijk vastgelegd. Dit is een ingrijpende verandering die grote gevolgen kan hebben voor het functioneren van politie, brandweer en hulpdiensten. Wij kunnen nu nog niet beoordelen hoe deze wet in de praktijk zal uitpakken. Mijn fractie wil daarom de invoering van deze wet nauwgezet volgen. Het verwondert ons dan ook dat de minister niets ziet in een vast moment van evaluatie. Wij hebben slechte ervaringen met grote structuurveranderingen die het land worden

ingevoerd waarbij onvoldoende wordt nagegaan hoe die uitpakken voor de mensen die ermee moeten werken.

Als wij deze wet aannemen, moeten wij ook een evaluatie plannen. Is de minister bereid om na twee jaar een tussentijdse evaluatie te plannen? De veiligheidsregio's zijn al bezig. Zullen wij over twee jaar kijken hoe het ermee staat?

In deze wet zijn veel mogelijkheden opgenomen om bij algemene maatregel van bestuur en ministeriële regeling nadere regels te stellen. In de derde nota van wijziging heeft de minister geregeld dat zij nadere maatregelen kan nemen "bij of krachtens algemene maatregel van bestuur". Volgens mij houdt zij daarmee de deur open voor een ministeriële regeling. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om arbeidsvoorwaarden. Waarom is een ministeriële regeling in dit geval meer geschikt? En kunnen op deze manier de brandweervrijwilligers buitenspel worden gezet? Ik hoop dat de minister mij kan geruststellen.

□

De heer **Anker** (ChristenUnie): Voorzitter. De ChristenUnie heeft de totstandkoming van de wet inzake de veiligheidsregio's met een kritische blik gevolgd. Uit onze fractie kreeg ik bij de voorbereiding op dit debat de opmerking mee dat het er wel op lijkt dat we met de behandeling van dit wetsvoorstel nog even een klap geven op een werkelijkheid die al bestaat. Dit bracht ik al eerder, bij de begrotingsbehandeling, ter sprake.

Wat vinden wij er verder van? Ik denk dat iedereen een bepaalde vorm van vreugde ervaart bij de behandeling van dit wetsvoorstel, al was het maar omdat we er zo lang op hebben gewacht. Veiligheid is allereerst een lokale aangelegenheid. Dat standpunt heeft de minister vaker van ons gehoord. Lokale bestuurders moeten weten welke veiligheidsrisico's er in de buurt spelen en moeten daarop handelen. Dat moet niet te veel vanaf een afstand gebeuren; de kennis is vaak ook zeer lokaal. Hulpdiensten – in het bijzonder de brandweer – zijn sterk lokaal georiënteerd en de lokale binding betekent ook dat er een sterke betrokkenheid is, bijvoorbeeld om brandweervrijwilliger te worden.

Naast de lokale veiligheidszorg bestaat de bestrijding van crises en rampen. Juist in spoedeisende crisissituaties bleek dat opschaling niet altijd goed of snel genoeg ging, en bleven vragen liggen over wie waar verantwoordelijk voor was. Dat is niet goed en dat moet worden voorkomen. Daarom zijn wij nooit tegen regionale samenwerking geweest. Niemand is immers tegen samenwerking.

In dit wetsvoorstel ontstaat spanning waar de crisis- en rampenbestrijding de dagelijkse veiligheidszorg doorkruist. Enerzijds zijn er lokaal ingebedde veiligheidsdiensten die het overgrote deel van de veiligheidstaak voor hun rekening nemen en blind de weg weten. Anderzijds is er de organisatie die in werking moet treden op de kwade dag dat regionaal alle hensen aan dek moeten komen. Het versterken van de bestuurlijke regie bij rampen en crises moet wel daadwerkelijk versterken zijn. Regionalisering is niet het antwoord op alle dingen. Ook een regionale aansturing kent haar zwakke punten. Een regionaal bestuur staat meer op afstand, en waar nu wel eens het geluid wordt gehoord dat gemeenteraden veiligheid niet hoog genoeg op de agenda hebben staan, zal regionalisering dat ook niet verbeteren.

Anker

Daarbij vraagt regionalisering om bijzondere aandacht voor de verantwoording van het handelen bij crises en rampen. De ChristenUnie blijft van mening dat deze wet kwetsbaar is op het gebied van de democratische legitimatie, vooral als het gaat om de doorzettingsmacht. De situatie dat een burgemeester in een andere gemeenteraad verantwoording moet afleggen, blijft knellen. Wij hebben het altijd een logische keuze gevonden om de commissaris van de Koningin daar een rol in te geven, zoals ooit werd voorgesteld in de motie-Cornielje. Ik zie dat de heer Cornielje inmiddels in de voorzittersloge heeft plaatsgenomen. Naar aanleiding van vragen vanuit de Kamer is de commissaris van de Koningin nu wel in de positie gebracht om recht te doen aan de motie-Cornielje. Wel vragen wij ons af hoe de rol van de commissaris van de Koningin er precies uit gaat zien. In de tweede nota van wijziging staat dat de commissaris van de Koningin wordt uitgenodigd en dat hij kan adviseren. Er komen nog enkele ambtsinstructies. Wat is de lijn van die ambtsinstructies? Daar gaat het ons eigenlijk op dit moment om. Kan de minister die instructies met de Kamer delen? En als dat kan, wil zij dat dan ook doen?

Binnen het kader van de wet moet de gemeenteraad ook volledig de gelegenheid krijgen om zijn verantwoordelijkheid te nemen. Het grootste deel van het veiligheidsbeleid blijft lokaal en er mag dus niet het idee ontstaan dat "de regio" wel alles oplost. Nogmaals, veiligheid mag niet van de lokale politieke agenda verdwijnen. Wat dat betreft zijn we ook benieuwd naar de reactie op het amendement van de heer Van Raak over de mondelinge informatieplicht van de voorzitter van de regio aan de gemeenteraad. Wij vinden dat eigenlijk wel een aardig idee, al was het maar om een periodieke discussie over het veiligheidsbeleid in de gemeenteraad mogelijk te maken. Ik hoor graag de reactie van de minister hierop. Misschien zijn er wettelijke bezwaren. Daar ben ik dan erg in geïnteresseerd; misschien kunnen we die ook nog wel oplossen.

In de wet wordt de mogelijkheid opgehouden voor gemeenten om hun brandweer niet te regionaliseren. Naar de letter worden hiermee de motie-Slob én het coalitieakkoord uitgevoerd. Onze complimenten daarvoor. We verwachten nu wel van de minister dat ze ook handelt naar de geest van deze motie.

Wij hebben al vaker gesproken over de gelden die gemeenten krijgen als zij een convenant conform het model voor de veiligheidsregio's afsluiten. Er zijn een aantal regio's waar men ontzettend ver is met regionale samenwerking maar op een aantal punten afwijkt van het model. Deze regio's krijgen geen geld, terwijl ze absoluut inspanningen leveren. Het is een kwestie van behoorlijk bestuur dat die inspanningen worden gehonoreerd. Zoals al eerder gezegd, heb ik hiertoe afgelopen najaar een motie ingediend bij de behandeling van de BZK-begroting, die verrassend genoeg net geen meerderheid haalde. Ik miste node de steun van de CDA-fractie. Mocht ik in dit debat het vermoeden krijgen dat deze meerderheid er alsnog in zit – de heer Schinkelshoek heeft dat vermoeden een beetje gevoed – dan heb ik die motie nog wel achter de hand. Het zou echter heel mooi zijn als dit via een toezegging kan worden geregeld.

Een van de sterke kanten van het wetsvoorstel is dat nog meer wordt ingestoken op een goede samenwerking tussen hulpdiensten en politie. Juist in tijden van rampen en crises is dat heel belangrijk, maar ook op minder

spannende momenten kunnen daarmee levens worden gered. In het wetsvoorstel wordt duidelijk gesproken over de gemeenschappelijke meldkamer. Mijn fractie kent aansprekende voorbeelden van geïntegreerde meldkamers en hoopt dat dit wetsvoorstel bijdraagt aan de verdere ontwikkeling daarvan. In Kennemerland heb ik zelf mogen zien hoe men daarmee bezig is; dat is heel bijzonder.

In de Wet ambulancezorg die december jongstleden door de Eerste Kamer is aangenomen, wordt ook gesproken over de meldkamer. De ambulancedienst komt per regio onder publieke aansturing en krijgt als witte poot ook een plek in de meldkamer. Op dit moment worden voor de ambulancediensten de eisen ontwikkeld in de verschillende regio's. Mijn fractie vreest dat het eisenpakket van de witte kolom in de weg kan komen te staan van een geïntegreerde meldkamer, simpelweg omdat men al verder is en alles door de witte bril beziet. Deelt de minister deze zorg? Hoe wil zij dit tegengaan en stimuleren dat de geïntegreerde optie tot de mogelijkheden blijft behoren in de regio?

Hoe dit wetsvoorstel echt gaat uitwerken, moet zichtbaar worden in de praktijk. Wordt het een stimulans of een juk voor de regio's en de gemeenten? Veel wordt nog nader geregeld in een aantal AMvB's. De CDA-fractie heeft daarop terecht gewezen in de schriftelijke rondes en ook net weer. Juist omdat er zo veel inhoud zit in die AMvB's vinden wij een voorhangprocedure bij de Kamer op zijn plaats. Om die reden ondersteunen wij het amendement van de heer Van Bochove van harte.

De lokale brandweezorg en rampenbestrijding in Nederland worden op dit moment voor 90% verzorgd door vrijwilligers. Juist bij rampen zijn niet alleen betaalde beroepskrachten volop betrokken in de hulpverlening, maar zetten ook vele anderen zich in. Denk aan de vrijwilligers van het Rode Kruis en natuurlijk de brandweervrijwilligers. Het beleid dat een veiligheidsregio ontwikkelt en de beslissingen die een bestuur neemt, worden door vele professionals ter plaatse uitgevoerd, al dan niet op vrijwillige basis. Het is belangrijk dat het uitvoerend personeel de mogelijkheid wordt geboden om betrokken te zijn bij de besluitvorming die hen aangaat. Zij zijn essentieel en moeten niet op afstand komen te staan. Daarom hebben wij een amendement ingediend dat erop ziet dat al het personeel, betaald en vrijwillig, in de verschillende hulpdiensten en bij de politie wordt betrokken bij besluiten die hen aangaan. Ik kan mij voorstellen dat regio's verschillen qua organisatie en invulling, en dat moeten wij maar zo houden. Daarom is het amendement vormvrij voor de manier waarop het bestuur van een veiligheidsregio deze betrokkenheid invult. Daarnaast hebben wij een amendement ingediend tot een kleine wijziging waardoor het overleg over de opleiding, het examineren en het oefenen van het brandweerpersoneel in ieder geval gebeurt met zowel de NVBR als de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers, als ook met vakorganisaties van overheidspersoneel die in de toekomst nog in beeld kunnen komen. Alle relevante partijen moeten erbij worden betrokken.

In dit wetsvoorstel wordt tevens de nadruk gelegd op een kwaliteitszorgsysteem. Dat is goed, maar het is onnodig dat de verschillende regio's daarin telkens zelf het wiel proberen uit te vinden. Ik zie graag dat de regio's zich aan elkaar scherpen, zodat ze van elkaar leren hoe je op een efficiënte en betaalbare wijze tot

Anker

kwaliteit komt. Tevens is het belangrijk om een vinger aan de pols te houden met betrekking tot de financiële ontwikkelingen. Met deze doelen dien ik een derde amendement in, mede namens de collega's Van Bochove en Kuiken.

Ik kom tot een afronding. Dit wetsvoorstel inzake de veiligheidsregio's kan een goed handvat zijn in de bestrijding van crises en rampen. Het moet echter geen belemmering worden voor de mensen die het daadwerkelijke werk doen en voor de regio's met een lokale eigenheid. Met de voorgestelde aanpassingen is mijn fractie van mening dat wij hiermee inderdaad een instrument hebben voor betere bestuurlijke regie. Als laatste gedachte spreek ik dan ook de wens uit dat wij behoord mogen worden voor rampen en crises. Als de noodzaak er is, moet eenieder echter weten voor welke taak hij of zij staat.

□

Mevrouw **Kuiken** (PvdA): Voorzitter. Ik heb maar liefst veertien punten op mijn papieren staan, zag ik tot mijn eigen schrik. Gelukkig ben ik meestal kort en krachtig. Dat zal ik proberen ook nu te zijn.

De PvdA-fractie is positief over het voorliggende wetsvoorstel. Het beoogt betere en bredere samenwerking tussen gemeenten, de brandweer en de geneeskundige diensten en in convenanten rond politie en andere partners bij een brand, ongeval, ramp of crisis. Dat is heel erg belangrijk. In de voorbereiding van dit wetsvoorstel hebben wij menige discussie gevoerd. De eerste discussie ging met name over de vraag wie nu eigenlijk doorzettingsmacht zou moeten hebben bij een ramp of crisis in een veiligheidsregio. De PvdA-fractie vindt het logisch dat een burgemeester die 365 dagen per jaar verantwoordelijk is voor rampen- en crisisbestrijding dat ook is als een ramp of crisis zich voordoet. Dan moet hij niet opzij worden geschoven onder het motto: "Bedankt, maar nu kunt u wel gaan". Dat neemt niet weg dat het belangrijk is dat er over de schouders tijdens, voor en ook na wordt meegekeken in deze toch belangrijke rol. Daarom is mijn fractie blij dat de commissaris van de Koningin een belangrijke rol had in de rampenbestrijding en nu ook een belangrijke rol heeft in de Wet veiligheidsregio's.

Een tweede discussiepunt was, heel terecht, de regionalisering van de brandweer. Feitelijk dwingen wij die met dit wetsvoorstel niet af, waar het gaat om de vrijwillige brandweer. Deze heeft echter op de achtergrond wel degelijk meegespeeld. Ik ben de afgelopen twee jaar veelvuldig bij brandweervrijwilligers op bezoek geweest. Ik heb gemerkt dat het hebben van een eigen aanspreekpunt, zo veel mogelijk oefenen in de eigen gemeente, inspraak en wellicht ook een beperkt eigen budget heel erg belangrijk zijn om brandweervrijwilligers het gevoel te geven dat het niet zo heel veel uitmaakt waar nu uiteindelijk hun salaris vandaan komt. Dat moet natuurlijk dan wel goed zijn geregeld.

Het lijkt erop alsof bezwaar tegen regionalisering veel meer een competentiestrijd is geworden tussen burgemeesters dan een bezwaar van de vrijwilligers zelf. Dat zou toch jammer zijn. De regionale besturen zoals die nu zijn opgetuigd in de veiligheidsregio, vormen geen ideale oplossing. Directe democratische controle ontbreekt immers. Het was misschien ook logischer geweest om de provincies kleiner te maken of af te

schaffen dan wel de regio's groter te maken. Op dit moment is echter voor deze schaalgrootte gekozen en dat is logisch. De zaken laten zoals zij waren, was ook geen oplossing. 70% van de gemeenten – wellicht is dat wat overdreven, maar toch een groot aantal – is simpelweg te klein om de expertise, de kwaliteit en de capaciteit te bundelen om zo goed mogelijk te kunnen optreden bij een crisis of ramp.

Mijn fractie vindt het positief dat de brandweervrijwilligers die inmiddels zijn overgegaan naar een regionale dienst de voordelen ook zien van regionalisering. Er is meer en betere deling van kennis, er kan vaak meer en beter worden geoefend en ook middelen komen, als het goed wordt geregeld, beter tot besteding voor de vrijwilligers zelf.

Een ander punt van aandacht wat betreft regionalisering, is dat het ministerie van BZK met deze wet steeds meer taken overhevelt naar de regio. Ook de vorige sprekers hebben al gezegd dat wij ervoor moeten oppassen dat wij de fouten die wij hebben gemaakt bij de politie – die zijn uiteindelijk voorgegaan wat betreft dit wetsvoorstel – opnieuw maken.

Inmiddels kennen de veiligheidsregio's een landelijk Veiligheidsberaad, waarvan de heer Thom de Graaf, hier aanwezig, de voorzitter is. Officieel bestaat zijn club, het Veiligheidsberaad, niet. Daarom vindt mijn fractie het, samen met die van het CDA en de ChristenUnie, goed om die raad in dit wetsvoorstel een plek te geven. Er moet voor worden gezorgd dat juist taken die in samenhang kunnen worden uitgevoerd op een goede wijze worden geregeld. Ik doel op zaken als management and development en informatievoorziening. Wij moeten voorkomen dat overal het wiel opnieuw wordt uitgevonden, uiteraard met behoud van autonomie. Het Veiligheidsberaad moet daarop kunnen worden aangesproken.

Het wetsvoorstel is redelijk goed doortimmerd. Daarbij zal hebben meegespeeld dat wij er de nodige tijd voor hebben genomen en er een aantal malen over hebben gesproken. Over het wetsvoorstel is zowel schriftelijk als mondeling overlegd. Een aandachtspunt blijft de bovenregionale coördinatie. Bij een echt grote ramp of crisis die zich uitstrekt over meer dan een regio, zal de minister al snel in beeld komen. Als Borssele op uitbarsten staat, zal lokale of regionale regie niet voldoen. Wat is echter de situatie bij bijvoorbeeld een ramp met water of een grote brand, waarbij twee regio's aan zet zijn? Hierbij zal niet direct de minister de coördinerende rol vervullen. Wie is in zo'n situatie wel verantwoordelijk? Welke burgemeester of commissaris van de Koningin neemt de coördinerende rol dan op zich?

In dit licht vraag ik speciale aandacht voor de veiligheid op de Waddeneilanden en de Noordzee. Als er iets misgaat op een Waddeneiland, als er bijvoorbeeld containers aanspoelen en gaan lekken, moeten wij niet ter plekke nog eens moeten gaan verzinnen wat wij gaan doen. Dat zal immers vergaande consequenties hebben voor mens en milieu. Zijn er goede scenario's en rampenbestrijdingsplannen beschikbaar? Weet iedereen wanneer hem wat te doen staat? Is er voldoende capaciteit? Is dit goed geregeld? Het zal de bewoners van de Waddeneilanden niet uitmaken wie verantwoordelijk is, als er maar iemand verantwoordelijk is en als deze zaken maar goed zijn geregeld.

Kuiken

De Kamer weet dat de minister een groot voorstander is van het zo veel mogelijk territoriaal congruent maken van de regio's. Mijn fractie is het met dat uitgangspunt eens. Als de brandweer, de geneeskundige dienst en de politie in de regio's gelijkvormig zijn, is de communicatie helder en weet men een aantal zaken van elkaar.

Tegelijkertijd constateer ik echter dat de gerechtelijke kaart momenteel onderwerp van discussie is en dat de minister voornemens is om het aantal politieregio's terug te brengen. Ik constateer ook dat bijvoorbeeld tussen de veiligheidsregio Haarlemmermeer en de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland zich dusdanige risico's voordoen dat je je kunt afvragen of die regio's wellicht nu al te klein zijn. Ik constateer verder dat er een aantal GGD's is waar men recentelijk heeft gereorganiseerd. Daar komt men wellicht in de knel als het uitgangspunt van territoriale congruentie rechtlijnig en als in beton gegoten wordt toegepast. Eenduidigheid en gelijkvormigheid vinden wij dus goede uitgangspunten, maar hoe moet ik die beschouwen in het licht van deze ontwikkelingen? Ik verzoek de minister om bij het vormgeven van de structuur en de organisatiewijze rekening te houden met alle veiligheidscomponenten.

De heer Van Raak heeft al een vraag gesteld over de kazernespreidingsmodellen. Regio's en gemeenten hanteren nu verschillende modellen om te bepalen hoe de kazernes moeten worden gespreid en de aanrijtiden moeten worden vormgegeven. Ik begrijp ook dat dit de gemeenten vrij veel geld kost, omdat daarvoor allerlei adviesbureaus nodig zijn. Maatwerk is uiteraard noodzakelijk. Kan de Kamer een vergelijking van de modellen ontvangen? Welke criteria vallen hier precies onder? Is het wellicht logisch dat de overheid deze taak op zich neemt, opdat regio's zich niet gedwongen voelen om hiervoor marktpartijen in te huren?

Ik wil nu aandacht vragen voor de onzichtbare veiligheidspartners. Ambulance, politie, brandweer, de commissaris van de Koningin, de officier van justitie, de dijkgraaf en Defensie zijn in de afgelopen discussies veelvuldig naar voren gekomen, maar het gaat mij nu om de wat kleinere partners. Ik denk daarbij aan de EHBO en de Koninklijke Nederlandse Reddingsmaatschappij, waar ik vorig jaar met een aantal collega's op bezoek ben geweest. Zij hebben een heel belangrijke rol bij rampenbestrijding en crisisbestrijding, maar ze worden in de voorbereiding op en het voorkomen van rampen niet of slecht betrokken. Ik vraag de aandacht van de minister voor deze onzichtbare partners. Wil zij met mij meedenken over hoe wij ervoor kunnen zorgen dat de regio's zich bewust zijn van deze wellicht wat minder voor de hand liggende partners – al zijn het voor mij wel voor de hand liggende instanties – en hoe wij ervoor kunnen zorgen dat zij worden betrokken bij de rampenbestrijdingsplannen en bij het overleg op veiligheidsregioniveau?

Mijn collega's van het CDA en de ChristenUnie hebben een aantal amendementen aangekondigd waarbij mijn fractie zich aansluit. Dat geldt ook voor het verzoek om het wetsvoorstel te evalueren. De minister wil dat niet in beton gieten, maar ik vraag haar wat een logische evaluatietermijn zou zijn. Kunnen wij daarover een toezegging krijgen?

Ik sluit mij ook aan bij de vraag van de heren Anker en Van Raak over hoe om te gaan met de aanbesteding van de ambulancediensten versus de samenwerking in de

veiligheidsregio's. Dat is ook voor mij een puzzel, dus ook daar krijg ik graag een reactie op.

Ik sluit af met een oproep, niet alleen aan de minister, maar ook aan de vertegenwoordigers van de diverse organen in deze zaal. Samenwerking op veiligheidsregio-niveau is belangrijk en goed. Er is sprake van een aantal uitdagingen waarbij schaalvergroting nodig is. Dat kun je niet alleen. Wij moeten er wel voor zorgen dat wij dit zo slank en slim mogelijk doen. Het is gemakkelijk om er een kop boven te zetten in de zin van een bestaande organisatie en er een aantal mensen bij te zetten, maar voordat je het weet, kost dat heel veel geld en zijn er opeens allerlei bureaucratische lagen bij georganiseerd. Ik vraag de minister om daarop te letten en te bezien hoe daar slim mee kan worden omgegaan. Benchmark en visitatie kunnen erbij helpen, maar ik doe wat dat betreft ook een oproep aan de mensen die hier vanavond aanwezig zijn of die thuis zitten te luisteren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ook aan u het verzoek, mevrouw Kuiken, om de voorzitter met "u" aan te spreken. Dat deed u niet altijd.

□

De heer **Van der Staaij** (SGP): Dank u, voorzitter!

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van der Staaij.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voortdurend stond het wetsvoorstel veiligheidsregio's op de plenaire agenda ingeroosterd. Na een lang uitgebreid schriftelijk proces is al zeer veel over dit wetsvoorstel en over allerlei belangrijke thema's gewisseld. Ik stel tot mijn vreugde vast dat ook de nodige verduidelijkingen en veranderingen zijn aangebracht in de nota's van wijziging.

Het is een lastig onderwerp, maar dat komt ook door het feit dat, als je het goed beschouwt en de stukken er nog eens op naleest, op verschillende fronten eigenlijk een dubbele boodschap aan de orde lijkt te zijn. Je ziet aan de ene kant de tegenstelling tussen kleinschalig-lokaal tegenover grootschalig-regionaal. Er wordt benadrukt dat veiligheid in de kern een lokale verantwoordelijkheid is, maar aan de andere kant wordt met behulp van veiligheidsregio's de verantwoordelijkheid op regionale leest geschoeid. Dezelfde tendens zien wij bij de discussie over de brandweer. In het regeerakkoord staat te lezen dat er voor lokale korpsen geen verplichting komt om te regionaliseren, maar anderzijds wordt dat wel als uitgangspunt gekozen. Het regeerakkoord spreekt ook over voldoende lokale democratische legitimatie, dicht bij de burger, maar anderzijds zie je in de praktijk dat het veiligheidsbeleid, ook in dit wetsvoorstel, verder van de gemeenteraad af kan komen te staan.

Mijns inziens zijn dit spanningen die met dit wetsvoorstel zijn ingegeven en die de discussie soms lastig hebben gemaakt. Op zich staat mijn fractie positief tegenover de opzet van het wetsvoorstel, om de Brandweerwet, de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en de Wet rampen en zware ongevallen niet langer van gelding te doen zijn en deze samen te voegen tot één nieuwe wet. De kernontwikkelingen bij rampen en crises, zoals paraatheid, professionalisering, schaalvergroting en territoriale congruentie, worden in de stukken helder benoemd. Samenvoeging is een logisch gevolg van een ontwikke-

Van der Staaij

ling van verdergaande samenwerking tussen gemeenten bij rampenbestrijding en crisisbeheersing; sleutelwoorden daarbij zijn integraliteit en multidisciplinaire aanpak.

Wij spreken over verlengd lokaal bestuur in formele zin. Tegelijkertijd hebben onder andere de Raad voor het openbaar bestuur en de Raad van State in zijn advies bij dit wetsvoorstel erop gewezen dat in feite niet echt sprake is van een verlengd lokaal bestuur in vrijwillige zin, zoals wij dat tot nu toe, mede op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, kennen. Eigenlijk vormt de veiligheidsregio weer een soort van extra functionele bestuurslaag en lijkt meer op een zelfstandig functioneel bestuursorgaan. De minister stelt dat veel gemeenten niet groot genoeg zijn om op eigen kracht een adequaat veiligheidsniveau te waarborgen. Tegelijkertijd wordt de gemeentelijke schaalvergroting regelmatig verdedigd of beargumenteerd in het kader van de vraag wat nodig is voor de veiligheid. Dit gebeurt bijvoorbeeld in discussies rond gemeentelijke herindelingen, die in nogal wat gemeenten spelen. Hoe verhouden die ontwikkelingen zich ten opzichte van elkaar? Kan die combinatie in de praktijk niet ertoe leiden dat de vragen rond veiligheid nu juist verder van de burger af komen te staan?

Er is al de nodige discussie geweest over het bestuur van de veiligheidsregio. Is en blijft met de gekozen bestuursstructuur de democratische legitimatie voldoende gewaarborgd? Wordt de lokale betrokkenheid met deze opzet geprikkeld? Andere Kamerleden hebben hierover ook vragen gesteld; ik hoor graag de nadere reactie van de minister.

De positie van de voorzitter van de veiligheidsregio ten opzichte van de commissaris van de Koningin is een gevoelig punt, waarover al langere tijd discussie bestaat. De tweede nota van wijziging stelt belangrijke wijzigingen voor, die mijn fractie op zich positief beoordeelt. De commissaris van de Koningin kan aanwijzingen geven aan de voorzitter van de veiligheidsregio. Hoe ver kan hij precies gaan? Volgens mij vroeg de heer Anker al welke nadere regels in de ambtsinstructie worden opgenomen. Kan de minister de vrij algemene bewoordingen over de rol van de commissaris van de Koningin in de nota naar aanleiding van het verslag nog wat nader inkleuren, eventueel met praktijkvoorbeelden?

Ik vraag specifieke aandacht voor de situatie op de Waddeneilanden en in Zeeland. Uit die gebieden zijn ook vragen en knelpunten naar voren gebracht. In hoeverre zijn die knelpunten opgelost?

Planvorming is bij rampen en crises van groot belang. Daarom is het logisch dat in het wetsvoorstel een belangrijke plek is ingeruimd voor drie plannen, namelijk het beleidsplan, het crisisplan en het rampenbestrijdingsplan. Deze plannen worden voornamelijk op regionaal niveau opgesteld, waarbij wel sprake is van een "haalplicht" voor informatie van de gemeente. Toch vindt de SGP-fractie een grondige risicoanalyse op plaatselijk niveau van belang. Is het risico niet groot dat als de noodzaak voor een gemeentelijk plan ontbreekt, die risicoanalyse minder uit de verf komt? Wij zeggen toch met elkaar dat juist het lokale veiligheidsbeleid een belangrijke pijler is en blijft. Hoe kan worden gewaarborgd dat juist op lokaal niveau ook de repressieve kant met grondige kennis van zaken is geregeld? Kan een functioneel bestuur als de veiligheidsregio wel voldoende zorgen voor de integrale afstemming op het lokale beleid? De minister verwacht dat er sprake zal zijn van een gemeenschappelijke visie en een zo groot

mogelijk draagvlak, maar waarop is dit optimisme precies gestoeld?

Er zijn al veel behartigenswaardige dingen gezegd over de brandweer. De brandweer wordt in dit wetsvoorstel op regionaal niveau gelegd, zij het dat er strikt genomen wettelijk geen verplichting geldt voor die regionalisering. Als het echter gaat om de convenanten en de gelden die daaraan verbonden zijn, is er in de praktijk wel, vriendelijk gezegd, een sterke financiële stimulans in die richting. In hoeverre blijft het een tegenstrijdigheid dat formeel de keuze wordt geboden maar tegelijkertijd via de pot met geld wel één bepaald richting op wordt gestuurd? Maakt dit de vrijwilligheid niet tot een wassen neus? Subsidie voor kwaliteitsverbetering wordt alleen verstrekt als er sprake is van regionale brandweer. Wij vinden dat het beoogde kwaliteitsniveau leidend moet zijn en dat de subsidie daarom aan die kwaliteit gekoppeld moet worden. Is de minister bereid om ook te subsidiëren als de kwaliteit via bijvoorbeeld goede samenwerking en afstemming is geregeld? Kwaliteit gaat toch voor structuur?

Ergens in de stukken meldt de minister dat de regionalisering juist ook voor vrijwilligers kwaliteitsverbetering betekent. Dat oordeel is echter naar de mening van mijn fractie niet overtuigend gefundeerd. Is de minister bereid om nog eens kritisch te kijken naar de positie van de vrijwillige brandweer? Zo wijst de Veiligheidskoepel er in een brief op dat er gelet moet worden op de belastbaarheid van de brandweervrijwilligers. Hoe denkt de minister over een speciale Adviescommissie Brandweer Vrijwilligers zoals in de regio IJsselland is ingesteld? Je ziet het ook in andere wetgeving, bijvoorbeeld in de Wmo. De minister stelt dat er alleen sprake is van een verplichte opschaling wanneer de taakuitvoering van de gemeentelijke brandweer blijvend tekortschiet. Is naar de mening van de minister nu al reden om ergens in te grijpen? Wat zijn de precieze criteria bij de vaststelling van een aanzienlijke tekortkoming door de OOV?

Vorig najaar stelden wij vragen over de afname van het aantal brandweerkazernes. In de toelichting stelt de minister dat regionalisering hiervoor geen consequenties heeft. Kan zij dit hardmaken als we zien dat langzaam maar zeker het aantal kazernes afneemt? De opkomsttijden mogen niet sluipenderwijs groter worden. Wat zijn de minister als haar precieze taak op dit terrein? Valt er te leren van bijvoorbeeld het spreidingsplan voor ambulancezorg dat het RIVM vaststelt? Collega Van Raak verwees hier ook naar.

Enkele elementen die in ieder geval betrokken moeten worden bij de relevante besluitvorming zijn specifiek in de wet benoemd. Waarom is daarbij niet ook gedacht aan de directeur van de GHOR en andere direct betrokkenen? Er wordt wel specifiek aandacht gegeven aan het waterschap. Toch is er geen sprake van een permanente betrokkenheid in de vorm van beslissingsbevoegdheid. Waarom niet? Worden de waterschappen wel expliciet en als gelijkwaardige partner betrokken bij oefeningen en risicoanalyses?

Ik sluit mij korthedshalve aan bij de gemaakte opmerkingen over de evaluatie. Is het toch niet belangrijk om hier wel uitdrukkelijk in te voorzien?

Mijn laatste punt betreft de GHOR. Het valt mij op dat in dit wetsvoorstel, in deze nieuwe wetgeving eigenlijk op geen enkele plaats wordt toegelicht of genoemd waar de afkorting GHOR voor staat. Als je de wet leest, wordt

Van der Staaij

er alleen maar in het begin, bij de definitiebepalingen verwezen naar artikel 26, maar daarin komt het ook niet terug. Voor het geval er mensen zijn die de wet willen doorlezen, zou het aantrekkelijk zijn om die afkorting uit te schrijven in de wettekst zelf. Met dit technische puntje wil ik mijn inbreng in eerste termijn beëindigen, voorzitter.

□

Mevrouw **Griffith** (VVD): Voorzitter. Hulpdiensten zoals brandweer, geneeskundige hulp en politie moeten goed op elkaar zijn ingespeeld en feilloos met elkaar kunnen samenwerken om een ramp en/of crisis te voorkomen en te bestrijden. Dit is vooral van belang als kleinschalige spoedeisende hulpverlening moet worden opgeschaald naar grootschalig optreden. Vooral bij rampen die zich uitstrekken over meerdere gemeenten tegelijk, moet duidelijk zijn wie bestuurlijk en wie operationeel de leiding heeft. De Algemene Rekenkamer berichtte reeds in 2000 dat 70% van de gemeenten mogelijke rampen en zware ongevallen niet zelfstandig kan bestrijden. 18% van de gemeenten gaf aan, niet in staat te zijn om in samenwerking met de regio de aanwezige risico's te beheersen. De vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam zijn een sterke impuls geweest voor de discussie over verdere structurering, professionalisering en regionalisering van de rampenbestrijding.

Voor de VVD-fractie is de noodzaak tot samenwerking tussen gemeenten bij rampenbestrijding en crisis-beheersing evident. De huidige organisatie is onvoldoende in staat om de steeds complexere rampen en crises die Nederland bedreigen, effectief te voorkomen en te bestrijden. Wij zien in dat de regionalisering kansen biedt voor de verbetering van de deskundigheid, kennis, capaciteit, slagkracht en samenhang van het beleid. Mijn fractie is dan ook een voorstander van de totstandkoming van de veiligheidsregio. Veiligheidsregio's moeten ertoe leiden dat diensten en organisaties beter samenwerken, dat er een heldere structuur komt van taken en bevoegdheden bij rampen en crises, en dat er een gemeenschappelijke meldkamer komt. Wij delen het uitgangspunt van dit wetsvoorstel dat de regels en verantwoordelijkheden bij een lokale ramp of crisis niet veranderen. Gemeenten zullen in een veiligheidsregio samenwerken op basis van een gemeenschappelijke regeling.

De VVD-fractie kan zich ook vinden in de gekozen structuur met een eenhoofdig bovenlokaal gezag, in de persoon van een korpsbeheerder die voorzitter is van een veiligheidsregio. Zo wordt een goede samenwerking met de politie zekergesteld, kan samenhangend beleid tot stand komen en neemt de bestuurlijke drukte niet toe. De korpsbeheerder is vertrouwd met de gemeenteraad en met de uitoefening van gezagsbevoegdheden. Hij of zij is als burgemeester op lokaal niveau ook betrokken bij de voorbereiding van het bestrijden van rampen en crises.

Mijn fractie vindt dat het wetsvoorstel te veel op zichzelf wordt gezien en niet in de context wordt gezien van toekomstige veranderingen, zoals de besluitvorming over het politiebestedel, de herziening van de gerechtelijke kaart en de daarmee samenhangende discussie over schaalvergroting. Ik heb in het verslag al opmerkingen daarover gemaakt. Het ontbreekt het kabinet aan een bredere samenhangende visie over het veiligheidsbeleid.

Waarom is er bijvoorbeeld niet nu reeds gekozen voor minder veiligheidsregio's? Waarom is er bijvoorbeeld niet voor gekozen om de veiligheidsregio aan te laten sluiten bij de schaal van de provincies? Waarom wordt vastgehouden aan de grenzen van de politieregio's, waarover al jaren discussie bestaat?

Er zijn op dit moment grote verschillen in de omvang van politiekorpsen. Sommige korpsen bestaan uit meer dan 4000 personen, andere uit slechts 600. De minister schrijft in haar brief van december 2008 over de versterking van de structuur bij de politie dat zij wil komen tot een schaalvergroting van 20 tot 22 regio's. Ook in het rapport van de heer Staal over misstanden bij het regionaal politiekorps Zeeland wordt gewezen op de noodzaak tot opschaling. Waarom heeft de minister hierbij niet doorgepakt en een grote sprong voorwaarts gemaakt?

De wet biedt geen ruimte om af te wijken van de gekozen territoriale indeling. In dit verband vraag ik de minister expliciet in te gaan op de situatie rond het Noordzeekanaal. Corus, IJmuiden en Schiphol vallen onder drie verschillende veiligheidsregio's: Zaanstad, Haarlem en Amsterdam. Waarom is er niet voor gekozen om het gebied tussen IJmuiden en Amsterdam tot één veiligheidsregio te maken? Waarom is er niet voor gekozen om een specifiek risicogebied onder één regio te brengen? Waarom is niet geanticipeerd op de discussie over schaalvergroting? Waarom is schaalvergroting geen optie in dit wetsvoorstel?

In het wetsvoorstel wordt gesteld dat de regiogrenzen bij AMvB veranderd kunnen worden. Wat is daarbij de rol van de Kamer? Het is voor mijn fractie ondenkbaar dat regiogrenzen veranderen zonder dat de Kamer daarbij betrokken is geweest of zonder dat er een discussie daarover met de Kamer is gevoerd.

Het wetsvoorstel biedt ook geen ruimte aan veiligheidsregio's om af te wijken van de keuze voor het voorzitterschap. Het is onduidelijk welke coördinerende afspraken kunnen worden gemaakt bij bovenregionale rampen. Dit geldt vooral in Zeeland en op de Friese Waddeneilanden, maar ook bij grensoverschrijdende rampen in het grensgebied van Nederland met België en Duitsland. Is er ruimte voor de commissaris der Koningin, los van zoals nu in het wetsvoorstel is verankerd, om de huidige praktijk in bijvoorbeeld Zeeland door te zetten? Dit geldt zeker voor landsgrens overstijgende rampen. Klopt het dat de commissaris der Koningin hierbij dezelfde bevoegdheden en doorzettingsmacht heeft als de voorzitter van de veiligheidsregio?

Een nog onduidelijk aspect is de situatie wanneer meerdere veiligheidsregio's tegelijk bij een ramp betrokken zijn. Begrijp ik goed dat de afzonderlijke voorzitters van de betreffende regio's bevoegd blijven om door middel van werkafspraken tussen de regio's toch het gezag te blijven hebben? Hoe werkt dit? Welke voorzitter van de veiligheidsregio heeft het dan voor het zeggen? Klopt het dat de minister, al dan niet door tussenkomst van de commissaris der Koningin, in zowel de koude als de warme fase aanwijzingen kan geven over het te voeren beleid als meerdere veiligheidsregio's bij een ramp betrokken zijn? Is de positie van de minister hierbij een andere dan bij een bovenlokale ramp?

De VVD-fractie kan zich vinden in de gewijzigde positie van de commissaris der Koningin in zowel de koude als de warme fase. Wij zijn zeer blij dat de minister invulling heeft gegeven aan de motie-Cornielje. In zowel de

Griffith

warme als de koude fase kan de commissaris der Koningin als rijksorgaan rechtstreeks beleidsaanwijzingen geven. Begrijp ik goed dat zijn bevoegdheid niet de strekking heeft, te interveniëren in tijdens de ramp of crisis te voeren beleid of in door de voorzitter van de veiligheidsregio genomen besluiten? Deze interventie kan dan slechts op de samenwerking in het regionaal beleidsteam gericht zijn. De interventiemogelijkheden van de commissaris der Koningin laten de positie van de voorzitter van de veiligheidsregio dus intact. Als dit zo is, dan kan mijn fractie zich daarin goed vinden. Er is natuurlijk veel over de superburgemeester gesproken, maar het gaat mijn fractie er ook om dat tijdens een ramp, met name in de warme fase, helder moet zijn wie doorzettingsmacht heeft. In dit geval is dat de voorzitter van de veiligheidsregio.

De democratische verantwoording bij dit wetsvoorstel is toch een novum. De politieke verantwoording zal in de gemeenteraden plaatsvinden met de korpsbeheerder dan wel de voorzitter van de veiligheidsregio als gast van de gemeente waarin deze persoon zelf geen burgemeester is. Dit is van belang, omdat de voorzitter van de veiligheidsregio doorzettingsmacht heeft en een burgemeester van een gemeente tegen zijn zin in kan dwingen om in geval van een ramp bijvoorbeeld tot evacuatie over te gaan. Omdat de gemeenteraad aan het functioneren van de voorzitter van de veiligheidsregio geen politieke consequenties kan verbinden, is bepaald dat de gemeenteraad het afkeurend oordeel aan de minister kan voorleggen. De minister kan vervolgens de korpsbeheerder ontslaan na consultatie van de commissaris der Koningin. Daarover zou de Kamer de minister ter verantwoording kunnen roepen. Klopt mijn uitleg van het wetsvoorstel? Het is een novum en het blijft een rare constructie. Als je echter toch verantwoording zou moeten afleggen en je de voorzitter van de veiligheidsregio de doorzettingsmacht geeft, dan kan het volgens mij niet anders dan dat moet worden beslist dat ook de voorzitter van de veiligheidsregio zou moeten worden ontslagen als hij zijn werk niet goed heeft verricht.

Sommige veiligheidsregio's hebben ervoor gekozen om dezelfde persoon als directeur GHOR en GGD te benoemen. Dit model schijnt in de praktijk goed te werken, zeker voor de informatie-uitwisseling. In gevallen waarin geen sprake is van verregaande integratie zijn er wel problemen met de informatiedeling en de aansturing in de praktijk. De doorzettingsmacht van de directeur GHOR richting de GGD en andere diensten, zoals ziekenhuizen en de ambulancedienst, is niet eenvoudig en niet eenduidig en roept de nodige vragen op. Wanneer afspraken niet worden nagekomen, komt de voorzitter van de veiligheidsraad in beeld, die op zijn beurt de minister van VWS kan benaderen, die vervolgens een aanwijzing kan geven. Ziet de minister op basis van de ontwikkelingen die zich nu al in de praktijk voordoen, aanleiding om toch meer sturing te geven aan de gewenste ontwikkeling? Zowel de directeur van de GGD als de directeur van de GHOR kan bijvoorbeeld een en dezelfde persoon zijn, of er kan meer doorzettingsmacht komen bij de voorzitter van de veiligheidsregio of de voorzitter van de GHOR.

De financiering in het wetsvoorstel is complex. Er is voor een deel gekozen voor rijksfinanciering door middel van doeluitkeringen. Daarnaast kent het Rijk ook versterkingsgelden toe. Het bestuur van de veiligheidsregio moet bij alle afzonderlijke gemeenteraden geld

inzamelen. Is dit niet omslachtig? Waarom is er niet voor een andere financieringsvorm gekozen? Ook de financiering van de GGD is vrij hybride. Terwijl 80% van de taken wettelijk is vastgelegd, is er toch sprake van lokale financiering. Vanuit het veld wordt daarom gepleit voor een rijksopdracht en een rijksfinanciering. Kan de minister hierop ingaan?

De VVD-fractie heeft waardering voor brandweerpersoneel in het algemeen en voor brandweervrijwilligers in het bijzonder. Voor mijn fractie staat vast dat het om professionals gaat. Het is een verantwoordelijkheid van de overheid om te zorgen voor voldoende beschikbaarheid van deze professionals, ook overdag. Wij zijn voorstander van een volledig geregionaliseerde brandweer omdat daarmee niet alleen de noodzakelijke kwaliteit kan worden bereikt, maar ook omdat het opleiden en oefenen van de individuele brandweermanfunctionarissen sterk verbeterd kan worden. De minister heeft gekozen voor convenanten die de brandweerkorpsen moeten stimuleren om aan de vereiste kwaliteitseisen te voldoen. Als ik het goed begrepen heb, zijn er met negentien regio's convenanten afgesloten. Eind 2009 moeten de veiligheidsregio's op orde zijn. Wat zijn de verwachtingen van de minister? Lukt het om ook met de andere regio's convenanten af te sluiten? Wat zijn de plannen van de minister om dat te bereiken?

Ik hoor kritiek op de wijze waarop de wettekst geformuleerd is. Die schijnt nogal strak geformuleerd te zijn. In de tekst staat bijvoorbeeld dat bij het regionaal beleidsteam de burgemeesters en de hoofdofficier uitgenodigd worden. Er zijn mensen in het veld die denken dat dit een limitatieve opsomming is. Als je de memorie van toelichting leest, blijkt dat er veel meer ruimte is om mensen uit te nodigen. Die strakke en rigide formulering zet mensen op het verkeerde been. Daardoor denken zij dat zij heel weinig speelruimte hebben en dat de minister alles van boven wil opleggen, terwijl er toch sprake is van verlengd lokaal bestuur.

De minister heeft in 2007 een brochure uitgebracht over de veiligheidsregio's. Zou zij die brochure willen actualiseren? Ik heb de brochure goed gelezen. Er wordt veel meer uitleg gegeven en er wordt heel goed aangegeven waar de misstanden zitten en dat de regio's toch veel meer speelruimte hebben, ook op het gebied van wie er bijvoorbeeld zitting hebben in het bestuur van de veiligheidsregio. Dat zou je heel goed kunnen verhelderen in een geactualiseerde brochure die toch maar negentien pagina's heeft. Zou de minister deze brochure willen actualiseren en willen rondsturen naar alle burgemeesters? Zo weten zij dat hun speelruimte veel groter is dan de strak geformuleerde wettekst doet vermoeden.

In het tweede verslag van de Kamer heb ik nadrukkelijk gevraagd om een evaluatie. Je merkt dat de praktijk ver voorop loopt. Wij hebben als Kamer de tijd genomen om dit wetsvoorstel te behandelen en dat was nodig. Wij hebben twee lange rondes nodig gehad. Wij hebben veel mensen uit het veld uitgenodigd om ons in de Kamer te vertellen wat de pijnpunten zijn waartegen zij aanlopen. Ik denk dat dit allemaal meegewerkt heeft aan een beter wetsvoorstel. Wij hebben ook meer begrip voor elkaar gekregen en de misstanden die er zijn, hebben wij uit de wereld kunnen helpen. Zorgvuldigheid was veel meer op zijn plaats dan snelheid. Ik ben blij dat wij de tijd hebben genomen om alle partijen te spreken, werkbezoeken af te leggen en alle betrokkenen uit te nodigen in de Kamer.

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Voorzitter. Het was onder haast paradijselijke omstandigheden dat ik de behandeling van deze wet voorbereide, eind februari in Andalusië. Ik heb toen wat aantekeningen gemaakt en die verraden mijn referentiekader. In het eerste stuk, bladzijde 5: democratische legitimatie. Een paar bladzijden verder in het eerste stuk: geen democratische controle op het veiligheidsplan. Het derde stuk: positie gemeenteraad. Het vierde stuk: Raad van State is van mening verkiezing is onontkoombaar. Zesde stuk: wie betaalt, bepaalt hier niet. Het lijkt wel of het budgetrecht van de gemeenteraad buiten werking wordt gesteld. Dat is eigenlijk de kern van het betoog van GroenLinks, dat dit toch nog een zwakke schakel is in deze wet.

Ik spreek vandaag, op haar verzoek, ook namens de fractie van D66.

Ik zal acht punten behandelen en ik zal proberen dat binnen een kwartier te doen. Veel zaken zijn al door collega's genoemd. Wij steunen het idee, het plan en het wetsvoorstel om met veiligheidsregio's te gaan werken. Dat is een adequate aanpak van problemen in het verleden. Denk aan de recente rampen in de Bijlmermeer, Volendam, Enschede, enzovoorts, die eerder al zijn genoemd. Er moeten echter nog wat kwesties opgelost worden. Met name de speelruimte voor het decentrale bestuur is daarbij van belang.

Wij vinden – dat is het eerste punt – dat goed maatwerk mogelijk moet blijven binnen de kaders van de wet. De ene regio is de andere niet. Ik geef een voorbeeld: de regio aan de Noordzeekust heeft andere problemen dan de regio Limburg. De wet moet dus zo geformuleerd zijn dat varianten mogelijk zijn binnen de verschillende regio's.

Een tweede punt, dat ook door het IPO, het provinciaal overleg, naar voren is gebracht, is dat het van groot belang is dat er slagkracht komt door deze wet, maar dat de normale bestuurlijke verhoudingen in acht genomen moeten worden. Het IPO stelt ook – en wij zijn het daarmee eens – dat het doen van onderzoek achteraf en het afleggen van verantwoording altijd ook gewoon recht moeten doen aan de democratische legitimatie. Het heeft daar twijfels over en wij delen die. Dat is ook aangegeven in de schriftelijke uitwisseling in verband met deze wet. Veel fracties in de Kamer delen die zorg.

Het derde punt betreft de brandweer. De brandweerorganisatie heeft een taak in de veiligheidsregio, waardoor het in de lijn van de verwachting ligt dat er uiteindelijk een regionale brandweer ontstaat. Ook dat is eerder genoemd. Veel korpsen opereren professioneel, maar ook heel veel korpsen werken met vrijwilligers. Daarover is een motie ingediend. Ik heb sterk het vermoeden dat mijn fractie die gaat steunen om in ieder geval ervoor zorg te dragen dat het personeel van de vrijwilligersorganisaties ook goed betrokken wordt bij het beleid.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA): Mijn vraag is eigenlijk niet alleen aan de heer Heemelaar gericht, maar aan allen die deze opmerking hebben gemaakt. Ik vind het ook heel erg belangrijk om brandweervrijwilligers erbij te betrekken. Hoe zit het met het erbij betrekken van de professionals?

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Die natuurlijk evenzeer.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA): Moeten wij die op dezelfde manier erbij betrekken, of moeten wij nu alleen rekening houden met de vrijwilligers?

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Ik denk dat het een technische uitwerking is, maar ik kan mij voorstellen dat de professionals via de ondernemingsraad ook betrokken kunnen worden bij hun positie en bij overleg over hun organisatie. Ik weet niet precies welke wet geldt voor de vrijwillige brandweer, maar er moeten regelingen voor komen. Er is al een amendement op dat punt, meerdere zelfs. Ik ben benieuwd naar de reactie van de minister. Ik hoor graag hoe zij dat vorm wil geven. Het is een belangrijk punt en ik sta hier niet om uit te vinden hoe dat precies zou moeten.

Het vierde punt is het hoofdpunt van de discussie over de Wet op de veiligheidsrisico's en dat betreft het democratische gebrek. De minister is er vrij kort over. Zij vindt het zaak dat gemeenteraden zich goed laten informeren over de gang van zaken in de veiligheidsregio's en dat zij erop toezien dat de prestaties van de veiligheidsregio's voldoen aan de wettelijke eisen. In hoeverre dreigt hier niet een herhaling van de opmerkingen die op de hoorzitting over de politieregio's zijn gemaakt? Het lijkt erop dat vooral de gemeenteraden van de grootste gemeenten, dus de leveranciers van korpsbeheerders, invloed op het beleid van de politieregio kunnen uitoefenen. De kleinere gemeenteraden worden niet zelden voor voldongen feiten geplaatst. Wat gaat de minister doen om ervoor te zorgen dat deze gemeenteraden daadwerkelijk gebruik zullen maken van de hun toekomende bevoegdheden bij het voeren van het veiligheidsbeleid?

Vooralsnog ben ik van mening dat de amendementen onvoldoende ruimte lijken te bieden voor de opvulling van het democratische hiaat. Onze fractie overweegt om de minister met een motie te vragen om aan te geven hoe het probleem van het democratische hiaat met deze regelgeving moet worden opgelost.

De heer **Van Raak** (SP): Ik dank u voor de steun voor mijn amendement. Daarmee wordt geregeld dat de voorzitter van de veiligheidsregio moet komen opdagen als een gemeenteraad dat wil. Welke mensen hebt u nog meer op het oog?

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Hierop kan ik niet zo snel antwoord geven. Ik merk dat dit punt met deze wet niet goed is geregeld. Ik vind het constructief van u dat u met voorstellen komt voor verbetering, maar daarmee komt u zelf en ook anderen met ingewikkelde processen. Er wordt dan gerefereerd aan mogelijke conflicten: stel dat de Commissaris van de Koningin iets anders vindt dan de minister en dat de Tweede Kamer weer iets anders vindt. Hoe ga je dan met dat soort conflicten om? Ik zou liever voor de geheel andere benadering kiezen. Ik zou juist de minister met een motie willen vragen: hoe gaat u voorkomen dat er iets komt wat te ver afstaat van datgene wat wij allen willen, namelijk dat het veiligheidsbeleid ook lokaal, door de gemeenteraad, bepaald kan worden?

De heer **Van Raak** (SP): Ik kan mij daar in zoverre in

Heemelaar

vinden dat wij het democratisch gat op de volgende manier dichtten: de voorzitter van de veiligheidsregio komt opdagen als alle gemeenteraden dat willen. Er ontstaat wel een probleem als een gemeenteraad of enkele gemeenteraden zeggen: die meneer of mevrouw deugt niet; terwijl de minister zegt: die meneer of mevrouw deugt wel. Wat geeft dan de doorslag? Die vraag heb ik ook aan de minister gesteld. Ik ben benieuwd wat uw antwoord is.

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Vooralsnog ga ik hierop geen antwoord geven, want uw vraag is gebaseerd op de veronderstelling dat u een oplossing heeft voor het democratische hiaat. Die oplossing is echter nog niet compleet. Het gaat namelijk niet alleen om de controle achteraf, maar ook om het vaststellen van het beleid door alle betrokken gemeenteraden. Daarover staat nauwelijks iets in deze wet. Eigenlijk staat daar niet in hoe dat vorm moet worden gegeven. Ik vind het in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de minister om op dit punt met voorstellen te komen.

Voorzitter. Over het vijfde punt, het punt van het geld, is al door mevrouw Griffith van de VVD gesproken. In de stukken las ik dat met een reactie op vragen van de Kamer gezegd werd dat sprake kan zijn van aanslagen waarmee de gemeente niet akkoord gaat. Ik herhaal bewust het woord aanslagen. Het gaat hierbij overigens niet om terroristische aanslagen, maar om financiële aanslagen, om het budgetrecht van de gemeenten om uiteindelijk zelf te bepalen wat er met hun geld gebeurt. Mevrouw Griffith heeft hierover al verstandige vragen gesteld.

Dan kom ik toe aan mijn zesde punt. Dat betreft de kwestie van de bestuurlijke drukte. Daarover verschilt de fractie van GroenLinks van mening met de minister. Wij verwachten dat de bestuurlijke drukte niet zal afnemen. De minister stelt in haar nota naar aanleiding van het verslag dat gemeenten verlost worden van planvorming. Lokaal zullen er echter ook plannen gemaakt moeten worden voor de veiligheidszorg. Bovenal zit de bestuurlijke drukte er juist in dat er veel extra hele of halve bestuurslagen bij zullen gaan komen waartussen ook overleg moet gaan plaatsvinden en waar geen directe democratische controle op mogelijk is.

Mijn zevende punt betreft de gezondheid. Er zijn omstandigheden – denk aan de uitbraak van infectieziekten – die een aangelegenheid kunnen worden voor een veiligheidsrisico. Wij hebben begrepen dat de veiligheidsregio Kennemerland daarom niet alleen bestaat uit burgemeesters, maar ook uit de wethouders gezondheidszorg. Dat lijkt ons verstandig en het lijkt ons niet wenselijk om een apart bestuur te creëren voor de GGD en de wethouders die over de gezondheidszorg gaan.

Mijn laatste punt gaat over de positie van de GGD: die vergt nog wat bijzondere aandacht. De gelijkschakeling van de GGD's aan de veiligheidsregio's zal betekenen dat een aantal GGD's wordt gedwongen om te fuseren. De GGD's zijn ontzettend goed ingebed in de netwerken op hun terrein zoals jeugdgezondheidszorg, medische milieukunde, infectiebestrijding, zorg voor sociaal kwetsbaren enzovoorts. Het is de vraag of het verstandig is dit allemaal te gaan opschalen en de indeling vanwege die veiligheidsrisico's te wijzigen. Dit kan risico's hebben voor de taakuitoefening door de GGD's. Het lijkt ons beter om de gemeenten voldoende ruimte te bieden om

naar bevind van zaken de eigen GGD te blijven organiseren.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. De PVV is een groot voorstander van de veiligheidsregio's die een basis moeten vormen voor beheersing van crisissen en de veiligheid in zo'n regio. Wij vinden het teleurstellend dat dit wetsvoorstel te versnipperd is ingebracht. Wij hadden graag gezien dat wij nu eindelijk besluiten zouden kunnen nemen met de invoering van deze wet, over bijvoorbeeld de politieregio's en de nationale politie. Alles wat de veiligheid aangaat, hadden wij met deze wet integraal moeten bespreken. Ik kom straks terug op de reden waarom ik dit zeg, want onze visie staat buitengewoon ver af van dit wetsvoorstel.

Staatsrechtelijk bestuurlijke veranderingen hebben veel tijd nodig, dat weten wij allemaal. Wij zien dit wetsvoorstel gematigd positief, als een soort proces dat hopelijk in beweging is gezet. Op de hele wijziging van de beleidsplannen, crisisplannen en rampenbestrijdingsplannen heeft de PVV niet veel aan te merken. Het is allemaal prima geregeld en het zit volgens ons goed in elkaar, ook procedureel. De vele delegatiemogelijkheden via AMvB's stemmen de PVV absoluut niet vrolijk. Het lijkt erop dat er te veel water bij de wijn is gedaan. Dat het democratisch gat niet is gedicht, vinden wij echt onbegrijpelijk. Dit is voor ons een heel zwaar punt.

Ik heb in dubio gestaan of ik veel amendementen zou gaan indienen. De PVV heeft een zeer afwijkende visie op de samenwerking, de centralisering en het dichtten van het democratisch gat, dat hoognodig is. Onze visie staat zo ver af van dit wetsvoorstel, dat realisering ervan mogelijk zelfs grondwetswijziging nodig maakt. Met amendementen krijg ik dat niet voor elkaar. Ik heb dan ook besloten om daarvan af te zien. Ik wacht wel een paar jaartjes, tot na de volgende verkiezingen.

Ik begin mijn betoog met de politie. Daarna zal ik ingaan op de samenwerking binnen de veiligheidsregio's. Ten slotte zal ik aangeven hoe wij denken het democratisch gat te dichtten. Ik doe dat puur ter informatie, moet ik er eerlijk bij zeggen.

De politie kent 25 regio's en het KLPD. De minister moet het mij maar niet kwalijk nemen dat ik, om onze visie te verduidelijken, voor een deel ook de politieregio's en de nationale politie in deze discussie betrek. Die 25 regio's en het KLPD zijn allemaal kleine eilandjes met een eigen opperhoofd, eigen cultuur en soms zelfs eigen "wetten". Ik heb in mijn carrière binnen en buiten de politie regelmatig korpschefs horen zeggen dat ze zich zo weinig mogelijk van Den Haag aantrokken. Hoe dat in de praktijk tot uiting komt, heeft ook deze minister kunnen merken bij de taakstelling richting de voorziening tot samenwerking Politie Nederland, waar zij overigens ook niet altijd blij mee was. Er is sprake van allemaal heilige huisjes met daarbij ook nog onderling gekibbel over bijvoorbeeld de afdrachten aan de vtsPN of over andere manieren van samenwerking, die gewoon broodnodig zijn in het veiligheidsgebeuren binnen Nederland.

In het algemeen is het ook met de samenwerking tussen die regiokorpsen niet altijd al te best gesteld. Overal lopen innovatieve projecten, waarbij diverse regio's telkens het wiel proberen uit te vinden en te scoren. De coördinerende rol van die vtsPN in dit geval

Mevrouw Griffith (VVD)

© M. Sablerolle – Gouda

is echt afwezig. Ook meer financiële samenwerking komt niet altijd van de grond. De nationale politiewet is niet ingevoerd en dat zal waarschijnlijk ook niet gebeuren, maar de korpsen blijven dan natuurlijk wel op hun eigen centen zitten. Schaalvergroting bij die regio's is volgens de PVV echt de enige oplossing.

Een ding is heel goed aan dit wetsvoorstel en dat is dat de minister de verbinding heeft gemaakt tussen de veiligheidsregio's en de politieregio's. Deze verbinding moet volgens mij nooit meer worden losgelaten. Daarmee dwing je de mensen om te gaan samenwerken.

In het overleg met de Raad van Hoofdcommissarissen blijkt dat er veel centraal niet doorkomt in die politieregio's. Ook daarin is die schaalvergroting een grote noodzaak. Ik heb zowel uit de politiewereld als ook van deze minister meerdere keren gehoord dat het in die raad bijna onmogelijk is alle neuzen dezelfde richting op te krijgen. Dat begrijp ik natuurlijk ook wel, want juist die korpschefs staan in een hiërarchisch lagere verhouding binnen die regiodriehoek wat betreft opsporing van strafbare feiten en openbare orde. Ook zijn die korpschefs natuurlijk graag baas over hun eigen portemonnee. Dat betekent in de praktijk dat de politiemans op straat altijd het ondergeschoven kindje is.

Het voorliggende wetsvoorstel biedt in artikel 7 de mogelijkheid om de regio-indelingen bij AMvB te regelen. Het amendement-Van Bochove vraagt om een voorhangprocedure. Echter, dit is voor de PVV niet voldoende. Zij wil ook de garantie dat de Kamer deze regio-indeling kan amenderen in de toekomst. Dit is voor ons een belangrijk punt in verband met de verbinding die wij willen maken tussen het aantal politie- en veiligheidsregio's. Wij vernemen hierop graag de reactie van de minister. Waarom ik dat belangrijk vind, zal ik straks uitleggen.

Over de samenwerking binnen de veiligheidsregio's merk ik het volgende op. Het wetsvoorstel ademt in ieder geval de juiste sfeer. Inderdaad is het goed om fysiek gezamenlijk in de regio georganiseerd te zijn, om op elkaar afgestemd te zijn en om te beschikken over gezamenlijke communicatiemiddelen. Dus korte lijnen. Ook hierbij geldt wat ons betreft overigens weer het voorbehoud van de te kleine schaal.

De PVV is groot voorstander van centralisatie, in dit geval van in totaal voor Nederland vijf veiligheidsregio's. Een van de voordelen hiervan is een drastische verkleining van de Raad van Hoofdcommissarissen. Hierdoor krijgen die hoofdcommissarissen gewoon minder macht, en daar wil de PVV dan ook mee breken. Ook is het wat de minister betreft veel gemakkelijker om binnen zo'n compacte Raad van Hoofdcommissarissen de neuzen dezelfde richting op te krijgen. Ik zie de minister nu overigens zeer hoopvol kijken. De democratische controle op deze Raad van Hoofdcommissarissen komt wat ons betreft te liggen bij de Tweede Kamer.

Mevrouw **Griffith** (VVD): Ik probeer het te volgen en soms heb ik er moeite mee, want het is natuurlijk even schakelen tussen politieregio's en veiligheidsregio's. Mijn vraag aan de heer Brinkman is welke rol de hoofdcommissaris dan wel de korpschef speelt binnen de veiligheidsregio.

De heer **Brinkman** (PVV): Dat is een goede vraag, waarop ik in de rest van mijn betoog nog zal ingaan. Buiten het feit dat wij voorstander zijn van centralisatie, zijn wij ook groot voorstander van directe democratie. De hoofdcommissaris moet in de visie van de PVV direct worden gekozen. Hetzelfde geldt voor het hoofd van de veiligheidsregio. Dat betekent dat alles wat betrekking heeft op de openbare orde wordt weggehaald bij de gemeenten. De voorzitter van de veiligheidsregio mag een gekozen burgemeester of commissaris van de Koningin zijn, of een ander zeer goed individu. De burger bepaalt dat.

Mevrouw **Griffith** (VVD): Welke rol speelt de hoofdcommissaris binnen de veiligheidsregio?

De heer **Brinkman** (PVV): Er komen vijf politiekorpsen. Hij is dus ook de baas van het politiekorps. Er is geen verschil tussen regiokorps en politiekorps. Dat had ik al gezegd. Die verbinding wil ik niet veranderen. Nu zijn er 25 politieregio's. In onze ideale situatie zouden er vijf politieregio's zijn.

Mevrouw **Griffith** (VVD): Veiligheidsregio's.

De heer **Brinkman** (PVV): Nee, politieregio's zijn bij ons gelijk aan veiligheidsregio's. Dat is echt een goed idee van dit wetsvoorstel. Nu spreken wij over 25 veiligheidsregio's en 25 politieregio's. Wij willen graag een schaalvergroting naar vijf politieregio's en vijf veiligheidsregio's.

Mevrouw **Griffith** (VVD): Ik begrijp de wens. In het wetsvoorstel dat nu voorligt wordt noch aan de hoofdcommissaris noch aan de korpschef een rol toebedeeld. Is de heer Brinkman voor of tegen dit wetsvoorstel?

De heer **Brinkman** (PVV): Tegen.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA): Voorzitter. Het maakt het discussiëren misschien iets minder leuk, maar ik ga het toch vragen. Ik werd weer even wakker. Als ik het goed begrijp krijgen wij straks vijf politie- of veiligheidsregio's; what's in a name? Deze regio's krijgen vijf bazen die wel rechtstreeks door de burgers van Nederland worden

Brinkman

gekozen, maar niet door burgers worden gecontroleerd. We mogen de gemeenteraden afschaffen.

De heer **Brinkman** (PVV): Nee. Ik heb al gezegd dat ik voor centraliseren ben. De voorzitter van de veiligheidsregio en de hoofdcommissaris worden hier gecontroleerd. Wij zijn dus de democratische inbedding. Dit is één manier om dat democratisch gat te dichten.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA): Conform het voorstel van de PVV moet het aantal Kamerleden worden gehalveerd. Dan moeten straks 75 Kamerleden de hele openbare ordeportefeuille van Nederland gaan controleren zonder dat er een directe lokale inspraak is van burgers.

De heer **Brinkman** (PVV): Dat is niet zo heel vreemd. Het is ook niet uniek in de wereld. In New York is het ook op een dergelijke manier georganiseerd. Men had daar 10, 15 jaar geleden buitengewoon veel problemen met de openbare orde. New York is door het werken op deze schaal echter binnen 10 jaar een buitengewoon veilige en zeer grote stad geworden. Het is dus niet zo raar.

De democratische controle op de Raad van Hoofddcommissarissen komt wat mij betreft dus te liggen bij de Tweede Kamer. Ook kan de gehele politie door deze vijf hoofdcommissarissen veel gemakkelijker aangestuurd worden. Deze centralisering is bovendien beter voor de cultuur binnen de politie en voor een uniforme werkwijze binnen de politie. Er is immers nog te veel sprake van allerlei cultuurverschillen. Het gebeurt nog te veel dat de politie binnen de ene regio op een totaal andere wijze werkt dan die binnen een andere regio. Door schaalvergroting ontstaat er een mooie smeltkroes. Dan zijn wij ervan af. Graag een reactie van de minister.

Om het democratisch gat in de veiligheidsregio's op te vullen is mijn fractie van mening dat regiobestuurder en regiopolitiefchef door middel van directe verkiezingen moeten worden gekozen. Iedereen in de veiligheidsregio moet in staat zijn om door middel van verkiezingen zijn of haar veiligheidsvertegenwoordigers te kiezen. Dit neemt niet weg dat de commissaris van de Koningin of de burgemeester van een stad in een regio aan de verkiezingen kunnen meedoen. Dat is prima. Sterker nog, wat ons betreft kan iedereen meedoen. De PVV is het erom te doen dat er democratisch gekozen vertegenwoordigers komen die de veiligheidsregio's besturen op basis van een mandaat van de burgers. Graag een reactie van de minister.

Deze wet wordt waarschijnlijk aangenomen door de Kamer, wellicht met enkele amenderingen. Daarom noem ik de volgende korte punten. Een evaluatie is zeer zeker aan te bevelen. Graag een reactie van de minister. Er ligt een amendement over de regio-indeling met een voorhangprocedure. Voor ons is dat second best. Bij bespreking in de Kamer wil ik een amendement kunnen indienen. Een hoeveelheid van 21 of 22 regio's is mij immers nog veel te veel. Graag een reactie van de minister.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: De minister zal morgen antwoorden.

Sluiting 22.10 uur

Lijst van ingekomen stukken, met de door de Voorzitter ter zake gedane voorstellen:

Koninklijke boodschappen

Uitvoering van verordening (EG) nr. 1082/2006 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 juli 2006 betreffende een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS) (PbEU L 210) (Uitvoeringswet EGTS-verordening) - 31926
minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Horst ter G. - 16 april 2009
Koninklijke boodschap, met de erbij behorende stukken, is al rondgezonden en gepubliceerd

Bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten - 31927
staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Klijnsma J. - 16 april 2009
Koninklijke boodschap, met de erbij behorende stukken, is al rondgezonden en gepubliceerd

Regels met betrekking tot een wettelijke grondslag voor de brede doeluitkering sociaal, integratie en veiligheid (Wet wettelijke grondslag bdu siv) - 31928
minister voor Wonen, Wijken en Integratie, Laan van der E.E. - 17 april 2009
Koninklijke boodschap, met de erbij behorende stukken, is al rondgezonden en gepubliceerd

Een regeling in de sociale zekerheid van de rechtsgevolgen van het niet aantonen van de leefsituatie na het aanbod van een huisbezoek - 31929
staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Klijnsma J. - 20 april 2009
Koninklijke boodschap, met de erbij behorende stukken, is al rondgezonden en gepubliceerd

Wijziging van de Successiewet 1956 en enige andere belastingwetten (vereenvoudiging bedrijfsopvolgingsregeling en herziening tariefstructuur in de Successiewet 1956, alsmede introductie van een regeling voor afgezonderd particulier vermogen in de Wet inkomstenbelasting 2001 en de Successiewet 1956) - 31930
staatssecretaris van Financiën, Jager de J.C. - 20 april 2009
Koninklijke boodschap, met de erbij behorende stukken, is al rondgezonden en gepubliceerd

De volgende brieven

Stand van zaken maatregelen terugkeer en reactie op jaarverslag 2008 van de Commissie Integraal Toezicht Terugkeer (CITT) - 19637-1263
staatssecretaris van Justitie, Albayrak N. - 14 april 2009
Rondgezonden en gepubliceerd

Verslag VTE-Raad (Telecom) d.d. 31 maart jl. - 21501-33-222
staatssecretaris van Economische Zaken, Heemskerk F. -